

SEPTEMBER 2018 NR. 104

RØD+GRØN

Tema: Heksejagten på lejerne

Kan man løse udfordringerne i udsatte boligområder ved at privatisere og nedrive tusindvis af hjem? Næsten alle Folketingets partier siger ja – Enhedslisten siger nej. Månedens tema handler om almene boliger.

Side 12-21

INDHOLD

Måneden der gik	3
Regeringens finanslovsforslag	4
Temamøde om sundhedspolitik	5
Retssikkerhed på spil	6
Kort nyt fra Folketinget	7
OK18 bliver en trædesten	8
Valg i Sverige	10
Valg i Brasilien	11
Nyt fra SUF: Boligaktivisme	22
Klimaaktion i Holland	23
Kommuner siger nej til skattely	24
Vegetarisk Festival	26-27
Ungdommens Folkemøde	28
Nyt fra Hovedbestyrelsen	29
Debat og annoncer	29-31
Kulturstafetten	32

Tema: Heksejagten på lejernerne 12-21

Kan man løse udfordringerne i udsatte boligområder ved at privatisere og nedrive tusindvis af hjem? Næsten alle Folketingets partier siger ja – Enhedslisten siger nej. Månedens tema handler om almene boliger.

Now the People! 9

Sammen med nogle af Europas stærkeste venstrekræfter lancerede Enhedslisten før sommer en ny venstrefløjsbevægelse. Partierne vil frem mod EU-parlamentsvalget i maj fremlægge løsninger på nogle af de mest presserende, grænseoverskridende problemer.

Amager Fælled slipper ikke for betonen 25

Enhedslisten stod fast på ikke at bygge på Amager Fælled og blev derfor smidt ud af årets budgetforhandlinger i København. SF og Radikale Venstre fik lov til at blive, da de gav grønt lys til Franks Jensens bulldozere.

RØD+GRØN

Redaktør: Simon Halskov

Redaktion: Gunna Starck, Anne Overgaard, Sarah Glerup, Nina Ericsson, Jon Burgwald, Lars Hostrup, Lole Møller, Mikael Hertoft, Eva Hyllegaard, Frederik Kronborg og Maria Prudholm.

Art Director: Maria Prudholm

Layout: Tobias Frost

Kontakt: medlemsblad@enhedslisten.dk
ISSN: 1903-8496

Abonnementspris:
Uden medlemskab af
Enhedslisten: 150 kr./år
Institutioner: 250 kr./år
Medlemmer modtager automatisk bladet.

Administration/abonnement: 33 93 33 24

Næste deadline: 2. oktober kl. 9.00

Debatindlæg: Send til:
debat@enhedslisten.dk

Udgives af: Enhedslisten

Forsidefoto: Rome Velasco, unsplash.com

Fotos, der er hentet på Flickr, må gengives under samme Copyright-licens, som de er udgivet under på Flickr.com.

Oplag: 8.500

Tryk: KLS Grafisk Hus

RETNING

Nej til massenedrivninger – forsvar vores almene boliger

Tilbage i marts i Mjølnerparken præsenterede Lars Løkke regeringens såkaldte "ghetto-plan": "Èt Danmark uden parallelsamfund- Ingen ghettoer i 2030". I løbet af foråret indgik den seks såkaldte "ghetto"-aftaler med skiftende flertal i Folketinget. Så snart kan endnu flere af landets fattigste og mest udsatte mennesker lægge hjemløshed oven i bunken af problemer. For ja, der er sociale problemer i de almene boligområder, hvor folk med færrest penge bor, men de bliver kun større i takt med, at regeringens politik øger uligheden i vores samfund.

Partierne bag aftalerne vil kun gøre ondt værre ved at tvangsflytte mennesker med ikke-vestlig baggrund, rive massevis af almene familieboliger ned og forbyde arbejdsløse at flytte ind i de såkaldte hårde "ghetto"-områder. I Enhedslisten anerkender vi slet ikke præmissen om, at der skulle være et kæmpe problem med parallelsamfund i Danmark. At de såkaldte "ghetto"-aftaler italesættes som en kamp mod parallelsamfund, ser vi som stærkt stigmatiserende. For man bekæmper hele befolknings-

grupper i stedet for at tage fat i de reelle sociale problemer i de udsatte boligområder.

Det er til gengæld et kæmpe problem, at almindelige mennesker efterhånden ikke har råd til at bo i storbyer som København og Aarhus. Og hvor skal de tvangsforflyttede bo, når der ikke er planer om alternative billige boliger? I juni indgik alle andre partier end Enhedslisten i byrådet i Aarhus en lokal "ghetto-aftale" om at nedrive 1.000 almene boliger i Bispehaven, Gellerupparken og Toveshøj. Det ser ud til at have inspireret byrådet i Odense, som netop er kommet med den "sidste Vollsmoseplan" om at rive 1.000 familieboliger ned. Det vil forværre boligmanglen og få boligpriserne til at stige i de to byer.

Modstanden vokser i Aarhus, Odense og København, hvor du kan blive aktiv i "Almen Modstand". Du kan også tage kampen op i din boligforening og fagforening – kæmpe imod, at I følger Aarhus' dårlige eksempel. Det bliver en lang, sej kamp – men den bliver helt afgørende for at bevare vores almene boligbevægelse.

» Partierne bag aftalerne vil kun gøre ondt værre ved at tvangsflytte mennesker med ikke-vestlig baggrund, rive massevis af almene familieboliger ned og forbyde arbejdsløse at flytte ind i de såkaldte hårde "ghetto"-områder.«

Anne Hegelund,
medlem af Enhedslistens Hovedbestyrelse

Foto: Facebook.com/climatemarchcpb

● MÅNEDENS BILLEDE

Overalt deltog Jordens beboere i "Global Action Day" den 8. september. I København var 15.000 mennesker på gaden for at vise deres støtte til klimaaftalen fra Paris og solidaritet med folk verden over, som kæmper for en ansvarlig klimapolitik og social retfærdighed.

● DEN GODE NYHED

Regeringen vil forkorte skoledagene. Ved redaktionens slutning har Enhedslistens uddannelsesordfører, Rosa Lund, ikke set hele udspillet, men det tegner godt, mener hun.

- De lange skoledage har haft en lang række negative konsekvenser for eleverne. Blandt andet ved vi, at mange har svært ved at koncentrere sig og oplever stress som følge af skoledagens længde, forklarer hun.

● DEN DÅRLIGE NYHED

Vi har kun 17 år til at forhindre klimakatastrofen. Det slår et hold af forskere fra blandt andet Oxford University fast i en ny rapport. Hvis ikke vi for alvor gør noget ved den grønne omstilling inden 2035, kan vi nemlig ikke nå Paris-aftalens målsætning om at holde temperaturstigningen under to grader i år 2100. Andelen af grøn energi skal øges med to procent hvert år, vurderer de.

● CITATET

» Nogle af vores tiltag er uliberale, men det er nødvendigt for at beskytte et frit samfund «

Marcus Knuth (V) i 'Debatten' på DR2 den 6. september. Pernille Skipper havde netop kritiseret regeringens angreb på de borgerlige frihedsrettigheder.

Foto: Pressefoto, Steen Brogaard

REGERINGENS FORSLAG TIL FINANSLOV UDSULTER VELFÆRDEN

En gavebod. Sådan prøver regeringen at spinne finansloven. Men det er først og fremmest en gavebod for erhvervslivet, der får afgiftslempelser for dobbelt så mange penge, som der sættes af til klimaet.

● Økonomi

Rune Lund, finansordfører

Det er nu, der skal handles, hvis vi skal afværge de truende klimaforandringer. Vi har kun få år til at afværge den temperaturstigning på to grader, der vil bringe klimaet ud af kontrol, medføre ekstreme vejrforhold, få havene til at stige i takt med at isen på polerne smelter, medføre udryddelse af tusindvis af arter og skabe millioner af klimaflygtninge.

Regeringen vil dog kun afsætte 200 mio. kr. om året til klima og 50 mio. kr. til at styrke naturen. Et latterligt lille beløb sammenlignet med, at regeringen vil nedsætte afgifter for erhvervslivet for 400 mio. kr. og bruge lidt over 1 mia. kr. i 2019 på de nye kampfly. Faktisk er det endnu mere jammerligt end det. For samtidig med at regeringen giver 50 mio. kr. til natur, så stopper eller beskæres bevillinger for over 140 mio. kr. Naturen går derfor decideret i minus på regeringens finanslov sammenlignet med 2018.

Varme hænder skal kridte skoene

Regeringen prøver at bilde befolkningen ind, at forslaget til finanslov deler milde gaver ud til

velfærden. Og det er da også rigtigt, at der i forslaget til finanslov er en række projekter, der er gode, for eksempel yderligere midler til styrkelse af psykiatrien og flere midler til ældreplejen. Sandheden er dog, at når man ser det samlede billede, så kan de afsatte midler ikke følge med udgifterne til flere ældre, flere børn, stigende medicinpriser og stadigt flere opgaver i den borgernære velfærd. Bliver finanslovsforslaget til virkelighed, så vil det betyde endnu mere stress for sygeplejerskerne, endnu mindre tid med hjemmehjælperen for den enkelte ældre og endnu mindre tid til nærvær med det enkelte barn i børnehaven.

Og det er slet ikke godt nok, at regeringen vil fortsætte nedskæringerne på uddannelse, undervisning og kultur på 800 mio. kr. om året helt frem til 2022. Flere uddannelsesinstitutioner er nu så pressede, at de risikerer at gå konkurs, længe før vi når 2022, hvis regeringen får lov til at fortsætte deres besparelser. Det vil være en katastrofe. Uddannelsesinstitutioner, studerende og undervisere er i dag hårdt pres-

Bliver finanslovsforslaget til virkelighed, så vil det betyde endnu mere stress for sygeplejerskerne, endnu mindre tid med hjemmehjælperen for den enkelte ældre og endnu mindre tid til nærvær med det enkelte barn i børnehaven.

sede af de årlige besparelser, de har været underlagt siden 2016. Der er alt for få undervisningstimer på mange uddannelser, der er ikke penge til nye bøger, og undervisere bliver fyret. Det er den helt gale vej. Vi skal investere i uddannelser af højeste kvalitet til gavn for både studerende, undervisere og Danmark.

En anden kurs er mulig

Alt for mange bliver syge og nedslidte af arbejdet. Og det bliver stadig værre år for år. Alligevel vælger regeringen af spare på Arbejdstilsynet endnu en gang, selvom de menneskelige omkostninger ved de ca. 40.000 årlige arbejdsulykker er enorme, og selvom erhvervs sygdomme hvert år koster samfundet og arbejdsgiverne tilsammen 80 mia. kr. Det er ærligt talt en syg tilgang at møde et stadig dårligere arbejdsmiljø med endnu flere besparelser.

Enhedslisten har vist, at det er muligt at gå andre veje end den, som regeringen foreslår. Enhedslistens folketingsgruppe præsenterede i april planen "100 dage med Enhedslisten", der rummer 100 konkrete forslag til et mere bæredygtigt, demokratisk og retfærdigt Danmark. Fuldt finansieret. Lige fra opførsel af fem nye vindmølleparker, over forsøg med 30-timers arbejdsuge til en forhøjelse af u-landsbistanden med henblik på at nå op på én procent af BNI.

Forslagene viser tilsammen, at en ny politisk kurs for Danmark er mulig, hvis der er et politisk flertal, som ønsker det. Men det kræver åbenlyst en anden regering. Og en anden finanslov end den, som regeringen har lagt frem.

Kristians gavebod er forbeholdt erhvervslivet, der får afgiftslempelser for dobbelt så mange penge, som der sættes af til klimaet.

Foto: Pressefoto, Finansministeriet

Foto: Emma Fleming

SUNDHEDSHUSE ER GODE – MEN RESSOURCER ER NØDVENDIGE

I begyndelsen af september dannede Christiansborg ramme for et sundhedspolitisk temamøde. Fokus var på det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.

● Sundhed

Niels-Erik Aaes og Margit Velsing Groth

For at fremme sundheden hos borgerne – især de mere udsatte – i det nære sundhedsvæsen er især to ting nødvendige: at fagpersonerne samarbejder, og at der skabes længerevarende relationer til den enkelte borger. Kun derved kan indsatsen tage udgangspunkt i borgerens perspektiv og få den nødvendige faglige kvalitet. Men samarbejde og skabelse af relationer kræver tid. Og tid er ensbetydende med ressourcer.

Sådan kunne én af konklusionerne lyde fra Sundhedspolitisk Udvalgs temamøde om det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, hvor der var fokus på de praktiserende læger og på de kommunale sundhedstilbud, og på muligheder og effekter af de sundhedshuse og sundhedscentre, der skyder op i næsten alle kommuner i disse år.

Det sociale er helt afgørende

Sundhedshusene, hvor kommunale fagpersoner, læger og evt. ambulante sygehusstilbud kan samles under ét tag, rummer faktisk nogle muligheder for at forbedre samarbejdet om de

svage borgere gennem faste kontaktpersoner og tværfaglige teams. Men desværre er der sjældent rum til at udnytte potentialet, for både almen praksis og kommuner bliver stadig hårdere presset på kapaciteten.

Temamødet havde samlet mere end 30 deltagere fra hele landet, såvel folkevalgte som fagfolk og interesserede, som blandt andet hørte formanden for Dansk Selskab for Almen Medicin, Anders Beich, pege på, at netop de udsatte – de fattige, de fremmedsprogede og de med et vanskeligt sind – ikke får megen gavn af sundhedsvæsenets tilbud i dag. Anders Beich fremhævede undersøgelser, som viser, at social integration og tætte relationer betyder mere for levetiden end de kendte forebyggelsesfelter med tobak, alkohol, motion og kost.

Sundheds- og omsorgschef Kirstine Markvorsen fra Aarhus Kommune, understregede, at ressourcer og kompetencer skal følge med, hvis kommunerne fortsat både skal kunne

Enhedslistens fokus er at lempe den stramme økonomi og øge investeringer i både kapacitet og kompetencer i alle sundhedsvæsenets led. Derudover er det afgørende at fastholde den demokratiske, folkevalgte styring i regioner og kommuner og øge det lokale råderum for løsninger, f.eks. i form af fælles sundhedscentre.

overtage flere komplekse patientopgaver fra sygehusene og arbejde med langvarig rehabilitering helt ud i borgernes eget hjem.

Øg ressourcerne og fasthold demokratiet

Temamødet bød også på levende præsentationer af tre forskellige slags sundhedshuse: Københavns Kommunes Centre for Sundhed og hhv. kræft og diabetes, Amager Sundhedshus med dets fokus på individuel træning af ældre borgere, og Sundhedscentret i Skive, der rummer en bred palet af sundhedstilbud fra både region og kommune, som giver mulighed for lettere overgange i borger/patientforløbene.

Som indledning til temamødet orienterede sundhedsordfører Stine Brix om de foreløbige pejlinger, man kan tage af regeringens kommende sundhedsreform, som sigter mod at opbygge aktiviteten i praksis og kommuner og dæmpe den i sygehusene. Hvilke konsekvenser der drages om sundhedsvæsenets struktur, vides ikke.

Stine Brix fastslog, at Enhedslistens fokus er at lempe den stramme økonomi og øge investeringer i både kapacitet og kompetencer i alle sundhedsvæsenets led. Derudover er det afgørende at fastholde den demokratiske, folkevalgte styring i regioner og kommuner og øge det lokale råderum for løsninger, f.eks. i form af fælles sundhedscentre. I den kommende valgkamp er det vigtigt at få sundhedsområdet med som en del af den offentlige velfærd, og det gælder både sygehuse og kommuner.

Foto: Allen Allen (CC BY 2.0), Flickr.com

RETSSIKKERHED PÅ SPIL

Loven om retssikkerhed fylder 20 i år, men er den værd at fejre? Rød+Grøn har bedt en jurist og to socialrådgivere om en status.

● Socialpolitik

Lole Møller, Rød+Grøn

Det var nyskabende, da retssikkerhedsloven i 1998 fastsatte regler for sagsbehandlingen i sociale sager. Loven forbyder forskelsbehandling og misbrug af beføjelser. Den stiller krav om uvildighed og uafhængighed. Den fastslår, at sagsbehandling skal være redelig, høflig, hurtig og bygge på dialog med borgeren.

Så vidt lovens bogstav. Men hvad betyder den i den daglige praksis? Desværre for lidt, lyder det fra jurist Ingelise Bech Hansen og socialrådgiverne Bente Møller og Dorte Olsen.

Når kommunerne ikke tager det så nøje

Trods lovens hensigt er der markant forskel på kommunernes forvaltning og fortolkning.

- Kommunernes Landsforening opfattede fra begyndelsen loven som et angreb på det kommunale selvstyre. Skulle man ikke selv kunne finde ud af at tilrettelægge ordentlig sagsbehandling? Det har især vist sig at være et problem, at lovens § 4 om borgerinddragelse ikke tages alvorlig, påpeger Ingelise.

Bente er enig og uddyber:

- Det er fatalt, når borgeren bliver udsat for et utal af handleplaner og måske uforståelige

afgørelser uden at have en central rolle i behandlingen af egen sag.

- Desværre er der ingen mulighed for at sanktionere kommuner, der ikke lever op til lovgivningen, sukker Ingelise.

- Loven tager ikke stilling til, hvordan borgernes medvirken skal udmøntes i praksis. Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse selv at beslutte, hvordan administrationen tilrettelægges.

Rådgivningen, der blev væk

Ingelise, Bente og Dorte påpeger, at det for alvor gik galt, da kassetænkning, refusionsordninger og New Public Management blev styrende principper, og en hærskere af konsulenter og private aktører fandt indpas i systemet.

- Man talte om den dårlige, den gode og den bedste socialrådgiver. Den bedste var den, der fik borgeren i arbejde, husker Dorte.

Beskæftigelseseffekten har siden helt overtruffet sikringen af den enkeltes forsørgelses-

» Det er fatalt, når borgeren bliver udsat for et utal af handleplaner og måske uforståelige afgørelser uden at have en central rolle i behandlingen af egen sag. «

Ingelise Bech Hansen
Jurist

grundlag i tilfælde af sygdom og arbejdsløshed.

På det seneste har jobcentrene fået opmærksomhed, men problemerne gælder hele socialområdet. Bente gør med vrede i stemmen opmærksom på, at tavshedspligten dagligt bliver brudt og retssikkerheden krænket, når borgere skal tale om dybt personlige forhold ved en åben skrankeekspedition.

- Udbetaling af alt fra barseldagpenge til begravelseshjælp foregår nu via Udbetaling Danmark, som hverken kan rådgive eller vejlede, lyder det hovedrystende fra Dorte.

- Retssikkerhed forudsætter jo, at borgeren får grundig vejledning. Det skal være tydeligt, hvorfor der måske gives afslag. Loven sætter grænser, understreger Ingelise.

Dens 20 års jubilæum burde markeres med lys i lagkagen for hver forringelse, der er sket af kontanthjælp og dagpenge, mener hun.

Ligtorne i systemet

Der er steder at tage fat. De tre kvinder vil have kommunernes organisatoriske rammer i søgelyset. Er der personale nok? Kan idéen om én koordinerende sagsbehandler styrkes? Kan den grænsesøgende fortolkning af loven stoppes?

Enhedslistens byrådder kan rejse principalsager i byrådet for at afdække ligtorne i systemet. De kan tage Ankestyrelsens afgørelser frem, så der bliver gjort op med fejl og lovovertrædelser i sagsbehandlingen. Og de kan udarbejde kritiske og etiske fordringer til forvaltningen. I mellemtiden gør borgere, der kan, klogt i at vælge deres kommune med omhu.

ØGET FRIHED TIL KOMMUNERNE GÅR UD OVER DE LEDIGE

Regeringen har indgået en aftale med Socialdemokratiet, SF, Radikale og DF om beskæftigelsesindsatsen. Aftalen skal forenkle indsatsen, men regeringen og DF kræver samtidig at kommunerne skal spare. Det går ud over de ledige. Enhedslisten er ikke med i aftalen.

● Beskæftigelse

Finn Sørensen, arbejdsmarkedsordfører

Der er gode elementer i aftalen, men den såkaldte "afbureaukratisering" er først og fremmest en øget frihed for kommunerne til at skære ned på indsatsen over for de ledige. De

Den såkaldte "afbureaukratisering" er først og fremmest en øget frihed for kommunerne til at skære ned på indsatsen over for de ledige. De ledige vil stort set opleve det samme samtalecirkus, kontrol- og sanktionshysteri som i dag, i stedet for konkrete tilbud om job og uddannelse.

ledige vil stort set opleve det samme samtalecirkus, kontrol- og sanktionshysteri som i dag, i stedet for konkrete tilbud om job og uddannelse.

Resultatet bliver desværre, at kommunerne sparer på den håndholdte indsats og hjælpen til den enkelte ledige. Det bliver de presset til økonomisk, det har regeringen og Dansk Folkeparti allerede sikret sig ved at fjerne refusionen til kommunernes beskæftigelsesindsats, og forlange effektiviseringer svarende til ca. 1000 stillinger. Tilsammen en besparelse på lidt over en milliard kroner.

Rettigheder svækkes

Det er helt uacceptabelt, at prisen for forbedringerne er en klar svækkelse af de lediges rettigheder, f.eks. afskaffelse af de lediges ret til en mentor. Det går ud over de udsatte ledige. Der bliver heller ikke gjort op med arbejdsgivernes muligheder for at misbruge virksomhedspraktik og løntilskud til billig arbejdskraft. Tværtimod, hamsterhjulet kommer til at dreje endnu hurtigere.

Der er ikke, som påstået, tale om øget tillid til A-kasserne. Selvom A-kasserne er de bedste til at hjælpe de ledige, så er det kun udvalgte A-kasser, der får chancen, men kun de første tre måneder og kun som et forsøg. Det er for sløjt. A-kasserne har tilbudt at løse opgaven de første seks måneder. Det tilbud bør regeringen og aftalepartierne tage imod.

NYT FRA FOLKETINGET

Forbyd pesticider nu

Det er kommet frem, at der er en mulig sammenhæng mellem pesticider og kræft hos børn. Miljø- og fødevareministeren vil igangsætte en undersøgelse, mens Enhedslisten hurtigst muligt vil have pesticiderne ulovliggjort.

– Når børn kan få kræft, hvis deres mødre under graviditeten har boet i nærheden af marker, der er blevet sprøjtet, så er det da helt hul i hovedet, at landmænd i morgen kan gå ud og fortsætte som om intet er hændt, påpeger Pernille Skipper. Bare i løbet af sommeren har der været mere end 250 vandværker, der måtte lukke på grund af skadelige pesticidrester i drikkevandet.

Løkke er ligeglad med arbejdsmiljøet

Regeringen vil bruge 40 millioner mindre på arbejdsmiljøet i 2019, spare 25 ansatte i Arbejdstilsynet og lukke ned for en række forebyggende indsatser. På den baggrund opfordrer Enhedslisten og Radikale Venstre nu oppositionen til at støtte op om LO's krav om ekstra 100 millioner kr. til Arbejdstilsynet.

– Pengene er der allerede i Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse, hvor regeringen ikke vil bruge de 1,25 mia. kr., som står ubrugte hen. Det synes jeg, at vi i oppositionen skal love hinanden, at vi gennemfører lige så snart, vi får en ny regering, foreslår Christian Juhl.

Godt og skidt i skoleudspil

Et nyt udspil fra regeringen imødekommer den kritik, der er haglet ned over de obligatoriske elevplaner.

– Elevplanerne optager alt for meget af lærernes arbejdstid og ville næppe blive savnet af hverken elever, lærere eller forældre. Jeg ser en forenkling som et rigtig fornuftigt skridt, vurderer Jakob Sølvhøj, der til gengæld er kritisk over for andre dele af udspillet.

– Jeg forstår ikke, hvorfor ministeren vil bruge tid på at evaluere de nationale test, når vi har utallige rapporter og forskning, der fastslår, at de ikke virker som pædagogisk redskab for lærerne og fremmer en uheldig testkultur. Lad os i stedet få afskaffet de nationale test hurtigst muligt, foreslår han.

Foto: Mark Knudsen

OK18 BLIVER EN TRÆDESTEN

Forårets offentlige overenskomstforhandlinger var banebrydende af flere årsager. Det konkluderer Enhedslistens faglige landsudvalg i en udførlig evaluering. Rød+Grøn har bedt Anders Olesen, faglig koordinator, forklare nærmere.

● Fagligt

Simon Halskov, Rød+Grøn

I skriver, at OK18 kan sammenlignes med store, faglige sejre: påskestrejkerne i '85, industristrejken i '98 og velfærdsdemonstrationerne for 10 år siden. Hvad gjorde OK18 så banebrydende?

- At det lykkedes at opbygge en fælles kamp om de forskellige faggruppers mærkesager. Alle kæmpede for lærerne, for frokostpausen. Alle kæmpede for mere i løn, end regeringen ville acceptere. OK18-kampen var en del af hele opgøret med nedskæringspolitikken inden for det offentlige og den fælles velfærd. Nu skal de lokale fællesskaber bruges til at styrke kampen mod nedskæringer og for en ny politik.

Hvorfor gik det markant anderledes denne gang?

- Det lykkedes at skabe fællesskaber lokalt, og det lykkedes at skabe et stort, nationalt fæl-

lesskab. Tillidsmandsmødet med over 10.000 deltagere var en meget, meget stærk manifestation. Så stærk, at modparten var nødt til at give sig i forhold til rigtig mange spørgsmål. Arbejdsgiverne havde jo forestillet sig en nedregulering af lønnen. De havde tænkt sig at hæve aldersgrænsen for seniorordninger og få meget mere central styring. Det fik man stoppet. Samtidig lykkedes det at få et stort, folkeligt flertal til at støtte den faglige kamp; en konflikt ville have været støttet af det store flertal. Derfor kan OK18 sammenlignes med de andre store mobiliseringer.

Hvorfor er fagbevægelsen – også toppen – pludselig blevet mere offensive?

- På grund af medlemsaktivitet. Når kravene rejses stærkt lokalt, så skaber det mod hos de faglige ledere, som faktisk vil noget. Og så er det vores påstand, at det her ikke var lykkedes, hvis ikke vi havde haft velfærds kampen i '16 og '17: Velfærdsdemonstrationerne i 74 kommuner, etableringen af "Danmark For Velfærd", tillidsmandsmødet i Odense med 3.000 deltagere i oktober og mange andre faglige manifestationer. Det er ikke noget, der er topstyret – det er presset op. Det er ægte bevægelse.

I hvor høj grad vurderer I, at man kan overføre OK18-strategien og -begejstringen til de kommende faglige kampe?

- Modellen om at stå skulder ved skulder og lave en musketer-ed, den er lige til at genbruge

og forstærke. At man ikke laver enkelte aftaler, før alle andre områder er med. Vi vil arbejde på, at vores medlemmer i fagbevægelsen vil rejse den dagsorden op til overenskomstforhandlingerne på det private område i 2020.

Hvad kommer kampen til at handle om i 2020?

- Vi vil pege på behovet for at få løftet de dårligst lønnede markant. Problemet med social dumping skal løses med kædeansvar og aftaler, som gør, at man ikke som arbejdsgiver kan udlicitere arbejdsopgaver til under niveau. Og så vil det være rigtig godt, hvis vi kan rejse et samlet krav om arbejdstiden. Ved overenskomstforhandlingerne i '17 havde arbejdsgiverne jo succes med at få hævet barren op til 42 timer, hvilket udløste en voldsom reaktion, specielt i 3F. Endelig bliver det en meget vigtig politisk opgave at udbrede "Der er råd"-pointen i hele befolkningen. Ingen skal være i tvivl om, at der er værdier nok – det er et spørgsmål om at få dem fordelt bedre.

LÆS MERE OM OK18

Du kan læse hele evalueringen af OK18 på enhedslisten.dk/temaer/ok2018. Her finder du også hovedbestyrelsens udtalelse om overenskomstforløbet.

Foto: Klaus Berdiin Jensen (CC BY-SA 2.0), Flickr.com

Enhedslisten og fire andre partier på den europæiske venstrefløj lancerede tidligere på året et fælles udspil til bekæmpelse af skattely.

NOW THE PEOPLE!

Sammen med nogle af Europas stærkeste venstrekræfter lancerede Enhedslisten før sommer en ny venstrefløjsbevægelse. Partierne vil frem mod EU-parlamentsvalget i maj fremlægge løsninger på nogle af de mest presserende, grænseoverskridende problemer. Jeg har mødt Enhedslistens spidskandidat, Nikolaj Villumsen, til en snak om valg-samarbejdet.

● Europas venstrefløj

Frederikke Helleman, EU-politisk rådgiver

Skattely, social dumping, antimilitarisering og et grønnere Europa er blandt de emner, som er på tapetet frem mod det kommende EU-parlamentsvalg for den europæiske valgplatform 'Now the People!'. Under mantraet "konkrete løsninger på konkrete problemer" samarbejder platformens seks partier og bevægelser om at finde fælles fodslag.

Et klart alternativ til venstre

Læser man debatpalterne i de danske aviser, får man let et indtryk af, at det kommende EU-valg alene er et valg mellem EU-centralisering og liberalisering med Merkel og Macron på den ene side og højrenationalisme og isolation med DF og Le Pen på den anden. En del af formålet med valgplatformen Now the People! er ifølge Nikolaj Villumsen at gøre op med den forestilling.

- Det, der er afgørende for os i dette samarbejde, er at vise, at der er et klart alternativ til venstre. At vi sammen kan pege på de løsninger, som gavner de mange i stedet for at give forrang til EU-eliten og store multinationale selskaber, forklarer han og uddyber:

- Der er mere end nogensinde før brug for internationalt samarbejde på et demokratisk, solidarisk og bæredygtigt grundlag. Desværre er EU ikke sådan et samarbejde.

Alt for ofte er EU nemlig en del af problemet, fortæller Nikolaj Villumsen. Noget, som bl.a. kommer til udtryk, når EU forhindrer os i at forbyde sprøjtet midlet Roundup, som forgifter vores drikkevand.

Til kamp mod skattely

Før den officielle præsentation af valgsamarbejdet i juni tog fem af de seks partier forskud på samarbejdet med lanceringen af et fælles udspil til bekæmpelse af skattely.

Hvert år koster skattely de europæiske samfund milliarder af kroner. Forskere peger på, at vi i Danmark hvert år går glip af fem mia. kr. årligt på grund af skattely - alene hvad angår tabte selskabsskatter. Ser man på privatpersoners brug af skattely, vurderer professor Niels Johannesen, økonomiprofessor på Københavns Universitet, at privatpersoner skjuler 39.000 mia. kr. på globalt plan. Heraf er 100-150 mia. kr. gemt af danskere.

Som led i det fælles udspil fremsætter partierne derfor forslag i deres nationale parlamenter om at indføre en national sortlistning af skattely, som går videre end EU's. I takt med, at de listede lande lover at stramme

reglerne, fjernes de fra sortlisten og undgår enhver sanktionsmulighed.

- Virkeligheden er, at EU's skattely-sortliste er så hullet, at den er ubrugelig. Nu er ikke engang et åbenlyst skattely som Panama på listen, mens EU's egne skattelylande som Luxembourg og Malta aldrig har figureret, siger Nikolaj Villumsen og fortsætter:

- Det er en falliterklæring fra EU's side. Derfor er det også så vigtigt, at Enhedslisten ved det kommende valg ikke kæmper alene, men står sammen med vores venner i Podemos, La France Insoumise, Vänsterpartiet, Vasemmistoliitto og Bloco de Esquerda.

PARTIERNE I VALGALLIANCEN

- **La France Insoumise.** Opnåede med Jean-Luc Mélenchon i spidsen 19,6 % af stemmerne ved det franske præsidentvalg i 2017.
- **Podemos.** Vandt med den karismatiske Pablo Iglesias 21,15 % af stemmerne ved det spanske parlamentsvalg i 2016.
- **Bloco de Esquerda.** Portugals tredje største parti, som ved seneste parlamentsvalg i 2015 opnåede 10,19 % af stemmerne
- **Vänsterpartiet.** Voksede med 2,2 procentpoint til 7,9 % ved Sveriges rigsdagsvalg tidligere på måneden.
- **Vasemmistoliitto.** Den finske venstrealiance opnåede ved seneste rigsdagsvalg 7,13 % af stemmerne.

VALG I SVERIGE: KATASTROFEN BLEV UNDGÅET – I FØRSTE OMGANG

Der var fremgang til den yderste højrefløj i form af Sverigedemokraterne, men ikke så meget som frygtet. Frem gik også Vänsterpartiet, som Pelle Dragsted besøgte på valgdagen. Rød+Grøn har fået Pelle til at fortælle om det svenske valg.

● Sverige

Mikael Hertoft, Rød+Grøn

- Vänsterpartiet passerede 25.000 medlemmer nogle få dage før valget. I dagene op til valget fik partiet 250 nye medlemmer om dagen, fortæller Pelle Dragsted på vej hjem fra vores svenske søsterparti.

- Stemningen var høj til valgfesten. Der var masser af unge mennesker og kø langt ud på gaden. Partiet fik også et strålende valg og gik 2,2 procentpoint frem til 7,9 procent af stemmerne. Men trods Vänsterpartiets fremgang går venstrefløjen i Sverige tilbage i bredere forstand.

Tre mulige scenarier

Socialdemokratiet mistede 2,8 procent og røg derved ned på 28,4. Partiet fik et bedre valg end ventet – det blev ikke det sammenbrud, som nogle havde spået. Miljøpartiet mistede 2,4 procent og kom kun lige i Rigsdagen med 4,2 procent. Hertil kommer, at Feministisk Initi-

ativ mistede 2,6 procent – næsten alle partiets stemmer. Centrum-venstre har således mistet 5,6 procent af stemmerne.

Valgets store sejrherre blev Sverigedemokraterne (SD). Partiet, som har en nazistisk fortid, gik 4,7 procentpoint frem til 17,6 procent. Men profetierne om, at det ultrahøjreorienterede parti skulle blive større end Socialdemokratiet, gik langt fra i opfyldelse.

Nu kommer forhandlingerne om regeringsdannelse. De store borgerlige partier har lovet meget klart, at de ikke vil samarbejde med SD. Spørgsmålet er, om de holder det.

- Der har været meget snak om, at det er udemokratisk at holde SD uden for indflydelse. Men man skal huske, at alle de øvrige partier er gået til valg på det. Det borgerlige Centerpartiet har været meget klare i mødet – og de blev belønnet med fremgang, påpeger Pelle.

Det samlede valgresultat gav Socialdemokratiet, Miljøpartiet og Vänsterpartiet 144 mandater, mens den borgerlige alliance fik 142 mandater – og SD 63 mandater. Det giver mulighed for tre scenarier, fortæller Pelle.

- Den ene mulighed er, at den socialdemokratiske regering fortsætter. Den anden mulighed er, at den borgerlige blok bryder sit valglofte om ikke at regere på SD's stemmer. Det kan blive tricky – for SD har sagt, at de ikke bare vil pege på en borgerlig regering – de vil have noget for det, forklarer Pelle og nævner så den tredje mulighed: en form for samarbejde hen over midten.

Men her er det store spørgsmål: hvem skal være statsminister?

"Ingen racister i vores gader"

Mange socialdemokratiske vælgere er gået til SD. En undersøgelse har også vist, at 20-25 procent af LO-medlemmerne stemmer på højrefløjspartiet.

- Det er også en udfordring for Vänsterpartiet, der har en meget hård retorik imod SD. Hver gang Jimmi Åkesson kom på storskærmen til valgfesten, råbte tilhængerne taktfast: "Ingen racister i vores gader". Det vækker begejstring på venstrefløjen – men spørgsmålet er, hvordan man kan overbevise SD's arbejdervælgere om, at de stemmer imod deres egne økonomiske interesser. Det hjælper måske ikke at kalde dem racister, siger Pelle.

Mange steder i Europa udgør lavtlønnede og folk i usikre job en væsentlig del af højrenationale partiers grundlag. Det er en opgave at vinde dem tilbage, understreger Pelle.

- På den anden side skal vi huske, at SD er et andet parti end Dansk Folkeparti. Deres historie er direkte forbundet med nynazismen, og under valgkampen var der mange af deres kandidater, der optrådte på nynazistiske hjemmesider. Der er en aggressiv og voldelig højrefløjstradition i Sverige, fremhæver Pelle.

Han tvivler på, at de borgerlige partier vil falde for fristelsen og regere på SD's mandater.

- Specielt Centerpartiet vil ikke acceptere det. Det er en gordisk knude. Lige nu er alt åbent, konkluderer Pelle.

Stemningen var høj til Vänsterpartiets valgfest, som Enhedslistens Pelle Dragsted (th.) gæstede. Der var masser af unge mennesker og kø langt ud på gaden. Partiet fik også et strålende valg og gik 2,2 procentpoint frem til 7,9 procent af stemmerne.

Foto: Vänsterpartiet

Maura Bohn Pires og Lars Bohn med et billede af Lula, der på vej til fængslet bliver båret af et menneskehav på over en halv million tilhængere.

Foto: Privatfoto

VALG UDEN LULA ER BEDRAG

Den 7. oktober er der valg i Brasilien. Men den mand, som kunne samle venstrefløjen og vinde valget, får ikke lov til at stille op. Lula da Silva – leder af Arbejderpartiet PT, tidligere præsident og Brasiliens mest populære politiker – sidder nemlig i fængsel. Rød+Grøn har vendt situationen med Brasilien-kenderne Maura Bohn Pires og Lars Bohn.

● Brasilien

Mikael Hertoft, Rød+Grøn

Hvorfor sidder Lula i fængsel?

Lars: Han er idømt 12 års fængsel for korrupsion. Han skulle have fået en lejlighed i et boligkompleks ved stranden for at hjælpe et entreprenørfirma med at få en kontrakt med det statslige olieselskab Petrobras. Men den dom er meget tvivlsom. Der er ikke noget bevis på, at Lula ejer lejligheden, eller at han har været involveret i de ulovlige kontrakter. Dommen hviler på et udsagn fra en fængslet direktør fra entreprenørselskabet, der fik strafnedsættelse fra ni til tre år for at vidne mod Lula.

I har lige været i Brasilien. Hvordan var det?

Maura: Vi kunne se konsekvenserne af krisen og kupregeringens neoliberale politik. Landet virkede mere fattigt, og der var kommet mange flere hjemløse.

Lars: Den nye borgmester i Sao Paolo, som selv er meget rig, gav ordre til at fjerne de fat-

tige med vandkanoner. Men det virkede ikke – de er der endnu.

Maura: I de 16 år, PT havde magten, lavede man bistandshjælp for de fattigste. Man hævede mindstelønnen for arbejderklassen og øgede adgangen til uddannelse, så tidligere marginaliserede grupper også fik adgang. Men i de sidste to år har der været krise, og fattigdommen vokser. Samtidig fjerner man de programmer, der støtter de fattige.

Lars: Den nye præsident, Michel Temer, skiftede både regering og politik, da han fik magten, efter at Dilma Rousseff blev afsat i 2016. Han har gennemført en neoliberal politik. Han er dybt involveret i korrupsion og så upopulær, at han ikke stiller op.

Hvad med de andre kandidater?

Maura: Brasiliens valgbarhedsdomstol har tvunget PT til at opgive Lulas kandidatur. Derfor stiller partiet Fernando Haddad op i stedet. Han er ikke arbejder som Lula, og meget mindre kendt. Folk synes, han tænker mere på middelklassen.

Lars: Jair Bolsonaro er den kandidat, der fører i meningsmålingerne, når Lula ikke tælles med. Han er nærmest fascist. Han er kendt for at rose de generaler, der torturerede Dilma, og for sine grove udtalelser mod sorte, kvinder og homoseksuelle. Det er ironisk, at netop han er blevet overfaldet i valgkampen – han har selv udtalt sig positivt om vold mod andre. Der er også kandidater fra partiet PSOL, der ligger til venstre for Lulas fraktion i PT, og der er Ciro Gomes fra PDT; trods en noget flakkende politisk karriere får han måske nogle af de stemmer, Lula ellers ville have fået, fordi han i dag har en progressiv retorik. Der er også et antal højrekandi-

dater, men ingen af dem har en chance, som det ser ud nu.

Maura: Afsættelsen af Dilma, fængslingen af Lula og afvisningen af at lade Lula stille op er et kup, hvor højrefløjen forsøger at tage magten. Men et valg i Brasilien uden Lula er bedrag.

Maura Bohn Pires og Lars Bohn er medlemmer af Enhedslisten. Maura er også medlem af det brasilianske arbejderparti PT.

CHRISTIAN JUHL OM BRASILIEN

Christian Juhl, hvordan ser du på, at Lula ikke får lov til at stille op til valget?

– Det er noget skidt. Jeg kan jo ikke vurdere domstolens afgørelse, men umiddelbart ser den ud til at være politisk: Lula ville have gode muligheder for at blive valgt og derved være en væsentlig trussel mod alle højrefløjens kandidater.

Hvad synes du om FN's menneskerettighedskomité's afgørelse om, at om at han skal have lov til at stille op, så længe hans sag er under appel?

– Den er jeg helt enig i.

Hvordan kan vi bidrage til en positiv udvikling i Brasilien?

– Vi skal understøtte de aktiviteter og bevægelser, der er for at skabe muligheder for landets fattige. Det er meget problematisk, hvis højrefløjen vinder valget. Det vil gøre fattigdommen og uligheden større.

Heksejagten på lejerne

Kan man løse udfordringerne i udsatte boligområder ved at privatisere og nedrive tusindvis af hjem? Næsten alle Folketingets partier siger ja – Enhedslisten siger nej. Månedens tema handler om almene boliger.

Som reaktion på regeringens lovpakke "Ét Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030" har en gruppe mennesker, der bor almennyttigt, organiseret sig i gruppen "Almen modstand – forsvar beboerdemokratiet". Håbet er at skabe en folkelig modstand mod den hårde linje, som et flertal i Folketinget vil føre mod den almennyttige boligsektor.

Foto: Rød+Grøn

FORSVAR DE ALMENE BOLIGER

Vi er en million mennesker, som bor i de almene boliger. En boligform, hvor ingen tjener på at have lejere, og hvor der er et beboerdemokrati, som er med til at fastlægge huslejen og beslutte andre fælles regler. Og hvis man betaler huslejen og ikke spiller høj musik, kan man blive boende til man skal bæres ud.

Søren Egge Rasmussen, boligordfører

Der er behov for, at der bygges flere almene boliger i de byer, hvor der er en befolkningstilvækst. Og det er vigtigt, at kommunerne bruger muligheden for at sikre mindst 25 procent almene boliger i nye boligområder. Alle er enige om, at vi skal have mere blandede bydele, hvilket de almene boliger kan sikre. De almene boliger sikrer, at kommunen kan anvise boligsøgende en bolig; det hjælper bl.a. mange, som bliver skilt eller mister deres arbejde. Kommunerne burde også have mulighed for at anvise boliger i det private udlejningsbyggeri. Det er ikke en fordel, at mange mennesker med dårlig økonomi og sociale problemer samles i de samme boligområder.

I uddannelsesbyerne er der stadig et stort behov for ungdomsboliger. De etableres bedst som almene boliger i stedet for at lade private opføre små boliger med høj husleje og skumme

fløden på den lokale boligomangel. Enhedslisten vil indføre statslig medfinansiering af almene ungdomsboliger og afskaffe skattefordelene ved forældrebetaling. Det kan give økonomi til flere ungdomsboliger.

Gode projekter står i kø

Der er behov for, at flere af de almene boliger bliver renoveret, bl.a. for at nedbringe energiforbruget. Derfor er det vigtigt, at flere penge fra den fælles opsparing i Landsbyggefonden bliver frigivet. Gode projekter til 13 milliarder står i kø for at blive gennemført. I efteråret 2019 bliver der en mulighed for at øge udbetalingerne fra Landsbyggefonden – det klares bedst med en ny regering.

Vi har brug for, at flere af vores medlemmer søger at blive valgt til afdelingsbestyrelser og organisationsbestyrelser i boligforeningerne. En protest på Facebook er ikke nok, vi skal del-

Vi har brug for, at flere af vores medlemmer søger at blive valgt til afdelingsbestyrelser og organisationsbestyrelser i boligforeningerne. En protest på Facebook er ikke nok, vi skal deltage aktivt i beboerdemokratiet.

tage aktivt i beboerdemokratiet. Det er nødvendigt for at forsvare og udvikle de almene boliger, og vi har en del medlemmer, som allerede deltager. Der bør udveksles erfaringer med arbejdet, hvilket både kan ske lokalt og i Enhedslistens boligpolitiske udvalg.

Ghettostempel hjælper ingen

Nu har regeringen med støtte fra DF, S og SF lavet en aftale mod parallelsamfund, som stempler flere boligområder og lægger op til privatiseringer og nedrivninger af boliger. Målet er at reducere andelen af almene familieboliger til 40 procent i 16 områder, som stemples som "hårde ghettoområder". Det skader et område at blive stemplet, og regeringens planer gør intet for at hjælpe de mennesker, der bor i områderne.

Fra nytår har de såkaldte "hårde ghettoer" et halvt år til at lave en plan for at komme ned på 40 procent almene familieboliger i 2030. Der findes nyrenoverede boliger i København, Vejle og Fredericia som risikerer at blive nedrevet eller privatiseret. Vi skal mobilisere til modstand mod vandvidet og gøre det til en del af næste valgkamp.

I dette tema kan du først læse en masse om "Ghettopakken", regeringens frontalangreb på de almene boliger. Dernæst kan du høre om nogle af de mennesker, unge som gamle, der får revet tæppet væk under (og taget væk over) sig. Og så slutter vi af med nogle af de positive tiltag, der trods alt spirer i den almene boligsektor. God læselyst!

FRA GHETTO-GABESTOK TIL EKSIL

Ghettopakken forviser udsatte borgere og deres børn fra nogle af landets billigste boligområder. Rød+Grøn giver et overblik over de vigtigste konsekvenser af aftalerne.

Lars Hedegaard, boligpolitisk rådgiver

Siden 2013 har almene boligområder med en vis mængde sociale udfordringer risikeret at havne på en såkaldt ghettoliste. I år har "ghettopakken" suppleret dette gabestoksprincip med regler, der griber ind i alt fra boligangvisning til valg af daginstitution for nogle af vores mest udsatte medborgere. Regeringen, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti udgør de primære aftaleparter, men også SF

og De Radikale har lagt stemmer til dele af pakken. Kun Enhedslisten og Alternativet står helt udenfor.

Overordnet hævder ghettopakken, at der er problemer med parallelsamfund og ghettoer i Danmark – og at eneste løsning er omdannelse af de udsatte boligområder, blandt andet ved måletretet at rive billige almene familieboliger ned. Reelt er ghettopakken dog

Regeringen, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti udgør de primære aftaleparter, men også SF og De Radikale har lagt stemmer til dele af pakken. Kun Enhedslisten og Alternativet står helt udenfor.

et patchwork af delaftaler, som griber ind i andet og mere end boliglovgivningen.

SÅ MANGE BILLIGE BOLIGER FORSVINDER

Omtrent 1 mio. danskere bor alment. De almene boliger udgør ca. 20 procent af den samlede boligmasse eller ca. 480.000 boliger, men behovet er endnu større. I storbyer som f.eks. København må mennesker i akut bolignød vente op til et år på en bolig. Med ghettopakken nedrivninger bliver presset større. Ganske vist kan der kræves 25 procent almene boliger i nye byudviklingsområder, men nye boliger er sjældent billige.

SÅ MANGE ALMENE FAMILIEBOLIGER SKAL VÆK:

Odense: **2.135**
Aarhus: **1.878**
København: **1.737**
Hele landet: **11.026**

Eftersom flere områder er på vej ind på listen over de hårdeste ghettoer, vil tallene formentlig stige. København regner med at skulle fjerne op til 3.700 boliger.

UDVIKLING I ANTAL BOLIGER TIL UNDER 4.000 KR.:

Antal (alment og privat) i Danmark 2007: **542.542**
Antal (alment og privat) i Danmark 2014: **328.481**

På de syv år, der er gået fra 2007 til 2014, er antallet af boliger med en husleje på under 4000 kr. faldet med næsten 40 pct.

DET ER DE BILLIGE BOLIGER, DER FORSVINDER

Årlig kvadratmeterpris i forskellige boligområder:
Almene familieboliger i de 16 ghettoområder: **634 – 928 kr.**
Almene familieboliger i Ørestaden: **1.500 kr.**
Privat udlejede boliger i København (gennemsnit): **2.484 kr.**

Den gennemsnitlige årlige kvadratmeterpris på privat udlejede boliger i København er op til fire gange så høj som kvadratmeterprisen på de familieboliger, der skal rives ned.

BOLIGOMRÅDET: NEDRIVNINGER OG RACIAL PROFILERING

Boligaftalen definerer nye ghettokriterier, dikterer nedrivninger og indfører håndfast topstyring med beboernes sammensætning og sprogbrug.

Med de gamle kriterier var antallet af såkaldte ghettoer faldet fra 40 i 2013 til 22 i 2017. De nye kriterier flytter målstolpen for de boligområder, der ellers var inde i en god udvikling, så antallet af ghettoer atter vokser, hvilket i sig selv er unfair. En mindre del af dem får sågar et ekstra stempel som de "hårdeste ghettoer". Alle er dele af en større gruppe boligområder stempelt som "udsatte". En plads på listen er ikke blot stigmatiserende, men ændrer også på beboernes rettigheder.

En ghetto kan ikke være hvid

Med de nye ghettokriterier bliver etnicitet i sig selv et kriterium. Et område, der opfylder blot to af de fire første kriterier (se kriterierne i faktaboksen) kan stemples som "ghetto", hvis området samtidig har en overvægt af beboere med ikke-vestlig baggrund. Et boligområde, der

opfylder samtlige kriterier 1-4, kan derimod højst kaldes "udsat", hvis bare beboerne er etnisk danske. En ghetto kan altså aldrig være hvid, men defineres som et sted, hvor hudfarven primært er brun. Det er usaglig racial profilering, mener Enhedslisten.

Samtidig dikterer ghettopakken hen over hovedet på beboerdemokratiet, at arbejds sproget til alle møder mv. i udsatte boligområder skal være dansk – igen et tiltag møntet på etnisk baggrund. Endelig indfører pakken håndfast styring med beboersammensætningen i udsatte boligområder.

Ned med de billige familieboliger

De områder, der stemples som "hårdeste ghettoer" tvinges til at nedbringe andelen af almene familieboliger til højst 40 procent inden 2030 – ellers nægtes de støtte fra Landsbyggefonden. Hvis der er plads, kan de gøre det ved at bygge nye ejer-, andels- eller private lejeboliger mellem de eksisterende bygninger. Ellers er der kun en vej: Væk med de almene familieboliger. De må sælges, omdannes eller rives ned. I yderste konsekvens får boligministeren og aftaleparterne hjemmel til at afvikle hele

boligområder henover hovedet på kommunalbestyrelser og beboerdemokrati. Det giver reelt frikort til liberalisering af boligmarkedet, for ministeren kan således afvikle nogle områder med 100 procent almene boliger og genetablere dem med kun de 25 procent almene boliger, loven kræver for nye områder.

Uanset om familieboligerne afskaffes med salg eller bulldozere, så er det tilladt at opsig beboerne uden videre. Lejernes almindelige rettigheder gælder ikke. Og hvor de skal bo i stedet for, interesserer tilsyneladende ikke parterne bag ghettopakken. De fastslår kun, at genhusning på ingen måde må gå ud over eksterne ventelister og altså højst kan ske internt i ghettoen – hvor boligerne jo netop er revet ned.

"Delaftale om initiativer på boligområdet, der modvirker parallelsamfund" blev vedtaget af V, K, LA, S, DF og SF.

SÅDAN RYGER MAN PÅ LISTEN

Fem ghettokriterier gælder for alle almene boligområder med mindst 1.000 beboere:

1. Over 40 procent af beboere i alderen 18-64 år har ikke tilknytning til arbejdsmarked eller uddannelse.
2. Over 60 procent (før 50 procent) af beboere i alderen 30-59 år har højst en grundskoleuddannelse.
3. Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige beboere i alderen 15-64 år, minus uddannelsessøgende, er under 55 procent af regionens gennemsnit for samme gruppe.
4. Andelen af beboere fra 18 år dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer udgør mindst tre gange landsgennemsnittet.
5. Over 50 procent af beboerne er indvandrere og efterkommere af indvandrere fra ikke-vestlige lande.

Udsatte boligområder skal opfylde mindst to af kriterierne 1-4. Det gør 55 områder. Ghettoer skal opfylde mindst to (tidligere tre) af kriterierne 1-4 og opfylde kriterium 5. Det gør 30 områder (tidligere 22). De hårdeste ghettoer skal have stået fire år på ghettolisten. Det gør 16 områder.

BESKÆFTIGELSE: UD MED DE UDSATTE

To af ghettokriterierne gå på henholdsvis tilknytning til arbejdsmarkedet og indkomstniveau. Delaftalen på beskæftigelsesområdet betyder, sammen med dele af boligaftalen, at nogle af vores fattigste medborgere forvises fra udsatte boligområder.

Boligselskaberne får decideret forbud mod at lade folk, der inden for de seneste seks måneder har fået integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp, flytte ind i udsatte boligområder. Samtidig skal kommunerne holde op med at anvise folk, der har fået integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp – eller førtidspension, arbejdsløs-

hedsdagspenge eller sygedagpenge – til udsatte boligområder.

Hvor skal folk bo?

Ghettopakken vil kort sagt forhindre mennesker på de laveste ydelser i at flytte ind i de billigste boliger. Partierne bag aftalerne melder intet om, hvor de mennesker så skal bo. Hvor skal kommunerne henvise dem til i stedet for? Med kontanthjælpsloftets indhug i boligstøtten skal boligerne jo virkelig være billige. Mennesker på de allerlaveste ydelser forhindres i at flytte ind i nogle af de billigste boligområder. Skal de udsatte flyttes til andre områder i en kommune – eller skal de i virkeligheden helt ud af byerne, der fremover kun bliver for de mere økonomisk heldige?

Ghettopakken fastslår desuden, at man skal kunne nægte kriminelle at bosætte sig i et ud-

sat boligområde – men også, at man skal kunne sætte dem på gaden. Konkret skal lejere og medlemmer af en lejers husstand, der får ubetinget fængselstraf for visse typer utryghedsskabende kriminalitet begået inden for én kilometer fra boligen, kunne udsættes ved umiddelbar fogedforretning. Ifølge LLO kan det i praksis betyde, at en beboer, der bliver udsat for vold af et andet medlem af husstanden, kan blive boligløs.

"Delaftale om forbud mod indflytning i de hårdeste ghettoområder for ydelsesmodtagere i kontanthjælpssystemet" er vedtaget af V, K, LA, S, DF og SF.

VI HAR INGEN GHETTOER I DANMARK

Den 22. januar i år, før ghettoplanen blev til, havde Realdanias administrerende direktør Jesper Nygård en kronik i Politiken. Hans pointe var, at de udsatte boligområder faktisk allerede er inde i en god udvikling – og at ghettoer ikke findes i Danmark:

"Husk, at det allerede går den rigtige vej. Husk, at der bor mennesker med drømme og ambitioner om det gode liv alle steder i Danmark – også i de udsatte boligområder!"

"Den samlede ungdomskriminalitet i Danmark falder. Også i de områder, som alle taler om lige nu."

"På bare syv skoleår (fra 2008/2009 til 2015/2016) har andelen af børn i de boligområder, som står på regeringens ghetto-liste, hævet deres karakterer ved folkeskolens afgangseksamen markant. [...] På de samme syv år er antallet af unge fra disse udsatte boligområder, som består en gymnasial uddannelse steget fra 22 til 38 procent. Det er næsten en fordobling."

"I dag siger jeg ikke "ghetto" om danske boligområder. Uanset, hvordan det står til med uddannelsen, beskæftigelsen, etniciteten, indkomsten eller kriminaliteten. Både, fordi jeg erkender, at brugen i sig selv har en uheldig stigmatiserende effekt på et område, som bestemt ikke gør det nemmere at vende udviklingen. Og fordi ordet er misvisende, når vi ser på, hvad man i andre lande betegner som en ghetto."

Illustration s. 14-17: Rød+Grøn
Fotos: Flickr.com: seier+seier (CC BY 2.0)
og Ann Priestley (CC BY-NC-SA 2.0)

BØRN OG UNDERVISNING: TVANG, TESTS OG ØKONOMISKE TRUSLER

Mens børn i rigmandsghettoer bliver passet af au pairs hjemme, bliver de udsatte boligområders børn over et år nu tvunget i daginstitutioner, der risikerer at ligge langt fra hjemmet. Fremover må en daginstitution nemlig højst have 30 procent børn fra et udsat boligområde.

Børn, der ikke går i f.eks. vuggestue, henvises til et såkaldt obligatorisk læringstilbud 25 timer om ugen, der skal lære dem dansk og introducere til danske traditioner, normer og værdier. 12-måneders alderen er ifølge socialminister Mai Mercado ikke et sekund for tidligt:

- Det er vigtigt, at hvis man vokser op i et parallelsamfund og ikke har kendskab til danske værdier, så skal man lære dem. Man kan sagtens have højtider og demokratiske værdier i børnehøjde, siger hun.

Skulle nogle forældre alligevel holde deres tumling hjemme, så ryger børnechecken.

Når børnene når skolealderen, skal den tidlige indsats gerne give synligt afkast. Elever på skoler med høj andel af børn fra udsatte boligområder skal fremover sprogtestes hele tre

gange i 0. klasse. At bestå er en forudsætning for at få lov at starte i første klasse – men dumpede børn kan tage på egenbetalt sommerskole og blive testet igen lige inden skolestart.

Vi ved fra andre dele af folkeskolen, at flere tests aldrig nogensinde har gjort børn bedre til at lære nyt. Stoppøver kommer derfor helt sikkert ikke til at hjælpe børn med sprogvanskeligheder videre, men det er næppe heller pointen med delaftalen. For symptomatisk nok afsættes der ikke én eneste krone i ekstra ressourcer til de skoler, der underviser dem. I stedet fastslår aftalen slet og ret, at det skal være muligt ovenfra at lukke skoler, hvis elever undrepræsterer.

Straf til forældre og ledere

Forældre til skolebørn skal, ligesom forældre til småbørn, kunne straffes, hvis barnet ikke møder ind om morgenen. Fremover skal forældre i udsatte boligområder automatisk miste børnechecken, hvis deres barn når op på 15 procent fravær i skolen, børn med handicap dog undtaget. Reglen er ikke blot kontraproduktiv, men også overflødig – for socialrådgiverne har i årevis kunnet frakende børnechecken med et såkaldt forældreplæg. De har bare stort set ikke brugt muligheden. For de ved, at det øde-

lægger den altafgørende tillid mellem familie og socialrådgiver, og at fattigdom aldrig har afhjulpet sociale problemer.

Ikke blot forældre, men også ledere af skoler og daginstitutioner, får med delaftalen trusler hængende over hovedet. Allerede i dag har de pligt til at underrette kommunen, hvis de er bekymrede for et barn, og forsømmelse kan straffes med op til fire måneders fængsel. Det øges fremover til et år.

Vi ved fra andre dele af folkeskolen, at flere tests aldrig nogensinde har gjort børn bedre til at lære nyt. Stoppøver kommer derfor helt sikkert ikke til at hjælpe børn med sprogvanskeligheder videre, men det er næppe heller pointen med delaftalen.

"Delaftale på undervisningsområdet om at bekæmpe parallelsamfund" er vedtaget af V, K, LA, S og DF.

FINANSIERING: TOPSTYRING AF LANDSBYGGEFONDEN

Regeringens krævede i sit første udspil 100 procent refusion af Statens ydelsesstøtte til nybyggerier, hvilket ville koste Landsbyggefonden mellem 13 og 20 mia. kr. Dette krav blev heldigvis fjernet i den endelige aftale.

I stedet for åbenlyst røveri indfører ghettopakken yderligere topstyring af Landsbyggefondens midler. Regeringen foreslog først en tvungen ramme for reoveringer for den almene sektor på 2,3 mia. kr. årligt, heraf én mia. kr. øremærket udsatte boligområder. Det ville levne sølle 1,3 mia. kr. årligt til ca. 88 procent af

den almene boligsektor! Boligselskabernes Landsforening vurderer, at behovet snarere er fem mia. kr. Hvis Landsbyggefonden ikke må dække det, så bliver konsekvensen huslejestigninger.

Regeringen foreslog først en tvungen ramme for reoveringer for den almene sektor på 2,3 mia. kr. årligt, heraf én mia. kr. øremærket udsatte boligområder. Det ville levne sølle 1,3 mia. kr. årligt til ca. 88 procent af den almene boligsektor!

Det lykkedes heldigvis at få udskudt en aftale om den samlede ramme for den almene boligsektor til 2019. Men den nuværende ghettoaftale gennemtvinger allerede nu, at de udsatte boligområder prioriteres med 5,3 mia. kr. til reoveringer. Hvorvidt det betyder, at de øvrige boliger får en meget mindre ramme til reoveringer, beslutes dog først i 2019.

Aftale om finansiering af indsatser for at forebygge og nedbryde parallelsamfund mv." er vedtaget af V, K, LA, S, DF, R og SF.

RIV IKKE VORES LIVSHISTORIE NED

Et stærkt fællesskab, nyrenoverede lejligheder og fire årtiers beboeranciennitet. Meget er på spil på Sjælør Boulevard, der netop er kommet tilbage på ghettolisten og måske skal af med de fleste boliger.

Sarah Glerup, Rød+Grøn

"Godt gået!", griner en ung mand imødekomende, da det lykkes at bugsere min kassevogn ind ad den trange indkørsel. Så snart jeg kommer ud af bilen, får jeg en anderledes oplevelse af rum og lys. Der er grønne arealer, brede flisestier og masser af luft mellem boligblokkene, som ser venlige ud med solgule tegl og store altaner. En dreng laver piruetter om sig selv med mobilen i hånden: "Jeg laver en video til min far". Længere væk leger nogle børn på en nyrenoveret legeplads, mens deres mødre sludrer dæmpet. Sådan ser en ghetto i Danmark altså ud.

Fællesskab og billige boliger

Jeg er taget med boligordfører Søren Egge ud for at møde den såkaldte seniorklub i det almene boligområde Sjælør Boulevard i København, der er kommet på den nyeste ghettoliste. Klubben tager imod os med kaffe, kage og livshistorier. John er nyttilflytteren med kun ni års anciennitet... De fleste har boet her i årtier. Og det er der mange grunde til.

- Boligerne er gode og til at betale, fortæller Britta.

Hun og manden Svend-Åge giver under 9.000

kr. med forbrug for en fireværelses på 107 kvm. Det er en del mere end de 1.400, de gav, da de flyttede ind i 1974, men stadig billigt.

- Det er også centralt. Du kan komme til centrum på ingen tid, og da jeg holdt op med at arbejde, opdagede jeg et fantastisk sammenhold, tilføjer Lone.

Hun har i godt ti år været frivillig Natteravn, der holder øje med ungdommen om natten. I de seneste år har det handlet mere om at uddele kondomer eller balloner ("alt efter, hvad vi skønner deres alder er!") end om at anmelde uroligheder.

Der nikkes rundt om bordet. Her hilser man på hinanden, og der er altid en nabo, der kan hjælpe med at skrue en pære i, hvis man ikke selv kan nå.

Men der er selvfølgelig også utryghed.

- Rigtig mange børn er kommet på skadestuen efter at have kælket på vores bakke. Det

» Bliver vi først klassificeret som hård ghetto, er der ingen vej tilbage! Så skal 60 procent af familieboligerne væk. Herude har AAB og AKB lige brugt 10 år og næsten en halv milliard på en fantastisk make-over af hele området. Vi har en helhedsplan. Vi har fået liv ind. Og nu risikerer vi så at skulle sælge ud eller rive ned! «

Christian Høgsbro
AAB's direktør

er den bedste kælkebakke i miles omkreds, spørger Kirsten, inden hun bliver alvorlig igen:

- Problemet er ikke her, men nede ved forældrekøbslejlighederne omkring Mozarts Plads, hvor de unge bor for kort tid til at tage sig af området. Hos os lærer folk derimod hurtigt, at man skal vise hensyn til hinanden.

Ingen vej tilbage fra "hårdeste ghetto"

Sjælør Boulevard har tidligere kæmpet sig af ghettolisten, men med de nye kriterier er stemplet tilbage. Og det er uretfærdigt, mener boligselskabet AAB's direktør Christian Høgsbro, der også deltager i mødet.

- Folk herude er i arbejde og tjener over gennemsnittet. Det har vi gennem år med fleksibel udlejning sørget for. Men det nytter ikke, for nu er etniciteten blevet forkert! Og så er beboerne for dårligt uddannede, og 1,2 procent for mange har en forkert straffeat-test. 1,2 procent!

Han ryster på hovedet. Det er så få personer, der skal til for at ændre statistikken, at den virker arbitrær. Det samme gør ghettopakkenes fokus på den almene sektor.

- Det falder os for brystet, at man sætter lighedstegn mellem parallelsamfund og almene familieboliger. Hvis vi bare laver nogle af boligerne om til ældreboliger eller andelsboliger, så forsvinder parallelsamfundet åbenbart!

Selvom det virker absurd, må og skal Sjælør Boulevard ændre sine tal inden for to år. Ellers klapper fælden, forklarer Christian.

- Bliver vi først klassificeret som hård ghetto, er der ingen vej tilbage! Så skal 60 procent af familieboligerne væk. Herude har AAB og AKB lige brugt 10 år og næsten en halv milliard på

en fantastisk make-over af hele området. Vi har en helhedsplan. Vi har fået liv ind. Og nu risikerer vi så at skulle sælge ud eller rive ned!

Ondt i maven

Der bliver ukarakteristisk stille om bordet. Frygten for at miste sin bolig fylder meget.

- Jeg får helt ondt i maven, siger Vibeke stille, og Britta forsøger at uddybe:

- Vi har skrevet til alle partier og nogle ministre. Kun Enhedslisten har taget imod vores invitation, men de fleste har per mail svaret: "Bare rolig! Vi skal nok sørge for, at du får noget andet at bo i." De ser fuldstændig bort fra, at for mig er min bolig ikke bare mit tag over hovedet. Jeg har boet her i 44 år. Mine bedste forældre, mine egne forældre, min baby, de er alle sammen en del af det her sted. Det er ikke bare "my home is my castle", det er min livshistorie!

Al den angst burde være overflødig, for Sjælør Boulevard er et eksempel på, at de almene boliger kan løse problemer uden politikernes indblanding – hvis de bare får lov.

- Vi har faktisk værktøjer til at gøre noget ved alt – bortset fra ved ghettopakkens vanvittige kriterier, fastslår AABS direktør.

Britta er enig og ønsker bare, at politikerne ville give Sjælør Boulevard tid og ro.

- Vi har sprogproblemer med ældre udenlandske kvinder, men på legepladsen taler børnene dansk, og de unge vil en masse. Studentervognen holder her meget oftere end for tyve år siden! Udearealerne bliver renoveret. Vi er ved at få endnu flere klubber og aktiviteter op at stå. Til idémøderne har deltagerne alle aldre og etniciteter. Så det, vi gør, virker!

Seniorklubben i det almene boligområde Sjælør Boulevard i København, der er kommet på den nyeste ghettoliste.

Foto: Rød+Grøn

Aarhus Byråd har lavet deres egen ghettoaftale, som på mange punkter er mere yderliggående end Folketingets. Byrådsmødet er blevet mødt af protester fra blandt andet beboere fra områderne Gellerup og Toveshøj. De er vrede over, at deres blokke skal rives ned.

Foto: Almen Modstand

NEDRIVNINGSVANVID MØDER MODSTAND

'Almen Modstand' er en bevægelse, der kæmper imod regeringens ghettopolitik. I Aarhus protesterer man mod nedrivningsplaner, der allerede er undervejs.

Elsbeth Frederiksen, aktiv i Almen Modstand

- I dag har vi boligområder i Aarhus, hvor mange står udenfor arbejdsmarkedet, og få får en uddannelse. Boligområder, som vender ryggen til resten af byen, lød det fra borgmester Jacob Bundsgaard til åbningen af Aarhus Festuge.

Anderledes lød budskaberne fra Almen Modstand, der holdt en happening før et byrådsmøde i august, hvor ghettoplanen var på dagsordenen:

- Skam jer! Bevar vores Almene Boliger! Nej til nedrivninger i Aarhus Vest!

Det er vores naboer, I taler om

Aarhus Byråd har været hurtig på aftrækkeren og lavet deres egen ghettoaftale forud for Folketingets; på mange punkter er den mere yderliggående. Men det har skabt modstand. Til byrådsmødet var blandt andet beboere fra områderne Gellerup og Toveshøj, som er vrede over, at deres blokke skal rives ned. Nogle af dem var formodentlig til deres livs første de-

monstration – og samtidig til deres livs første byrådsmøde.

Sikke en debat, de endte med at føre i byrådsalen. Nogle politikere talte pænt, men repræsentanterne for Venstre og Konservative gik hårdt til den. Ordene, som gik igen, var blandt andet "parallelsamfund" og "religiøse mørkemand" og varianter heraf. Vi var rystede, da vi kom ud fra mødet. Det er vores naboer, de taler om på den måde!

Ghettopakke fødte modstandsbevægelse

Det var regeringens ghettopakke, der lagde grunden for bevægelsen Almen Modstand. Her i Aarhus tager den udspring i Kulturkælderens i Bispehaven og kunsterkollektivet Andromeda, hvor især den unge Aysha Amin har været utroligt aktiv. Hun har blandt andet arrangeret såkaldte Demolition Tours for at fortælle om området og udpege de blokke, der skal rives ned.

Den 29. september bliver der demonstreret mod ghettopakken flere steder i Danmark, og vi er klar med plakater. Vi har også lavet underskriftsindsamlinger imod ghettopakken i selve Gellerup. Ikke alle var lige velinformerede om aftalen, så de var glade for, at vi dukkede op og gav information. Undervejs optog vi videoer, eksempelvis af en beboer, der fortæller om sine grunde til at skrive under. De kan findes på Facebook-siden for Almen Modstand. Følg siden – og følg med i vores aktiviteter og mulighederne for at skabe almen modstand!

OPGANGSREPRÆSENTANTER GØR DET GODT AT BO ALMENT

I det sociale boligbyggeri Murergården på Nørrebro i København sørger opgangsrepræsentanter for at skabe gode naborelationer og byde nye velkommen.

Simon Halskov, Rød+Grøn

For godt otte år siden døde en beboer i Murergården, uden at nogen opdagede det. Det fik den lokale vicevært og afdelingsbestyrelse til at tage initiativ til at udpege i alt 24 frivillige opgangsrepræsentanter til at sikre, at alle beboere har det godt.

Fra postkassetjek til velkomstgaver

En af dem er Bolette, der har boet i Murergården i snart 32 år med sin mand Ole. Hun fortæller, at projektet har udviklet sig meget undervejs:

- I starten var det noget med at holde øje med, om en postkasse ikke blev tømt, eller en beboer ikke havde vist sig længe. Men det blev hurtigt mere positivt og aktivt. I dag modtager vi nye beboere med en blomst og et opslag til de andre i opgangen om at tage godt imod de nye.

Opgangsrepræsentanterne fungerer desuden som et uformelt led mellem vicevært/bestyrelse og beboere og formidler derfor også praktiske oplysninger om f.eks. sommerfester eller nye nøglesystemer.

Opskriften på godt naboskab

Bolette er overbevist om, at opgangsrepræsentanterne bidrager til fællesskabsfølelse og stolthed over at bo i Murergården.

- Det har klart afhjulpet problemer mellem unge og gamle, mellem forskellige etniske grupper og mellem forskellige mennesker generelt, fordi småkonflikter om f.eks. støj bliver taget i opløbet, forklarer hun og uddyber:

- Hvis nogen er syge eller har mistet deres mand eller kone, så hører vi, om de har brug for hjælp til indkøb eller til at lufte hunden. Det er selvfølgelig ikke kun mig som opgangsrepræsentant, der gør disse ting, men jeg hjælper med at formidle naboskabshjælp i min opgang eller på tværs af opgangene.

Hun anbefaler alle lejebebyggelser at indføre opgangsrepræsentanter:

- Det er sjovt og uformelt arbejde. Alle kan være med til det!

» I starten var det noget med at holde øje med, om en postkasse ikke blev tømt, eller en beboer ikke havde vist sig længe. Men det blev hurtigt mere positivt og aktivt. «

Bolette

Beboer i Murergården i snart 32 år

Foto: Karen Mardahl (CC BY-SA 2.0), Flickr.com

VI KAN SKAFFE STUDIEBOLIGER NOK

Enhedslisten har to forslag, der gør det lettere at finde eksisterende studieboliger – og kickstarte byggeriet af nye.

Lars Hedegaard Nielsen, boligpolitisk sekretær

I december sidste år kunne man i Berlingske læse om den geografistuderende Natascha, der stod til at blive smidt ud af sit fremlejede værelse på Grønjords Kollegiet. Det ville blive femte flytning i løbet af blot tre semestre, hvor boligmangel allerede havde kostet én aflyst eksamen. Nataschas historie var ikke unik – omkring en tredjedel af de studerende i Region Hovedstaden er i en usikker boligsitu-

ation. På landsplan mangler der 22.000 boliger til nye studerende.

To forslag til at løse studieboligkrisen

Heldigvis kan boligproblemerne for studerende løses med politisk vilje. Enhedslisten står bag to beslutningsforslag, der kan vise vejen videre.

Det første skal give de studerende overblik over eksisterende boliger ved at erstatte mange separate ventelister med én samlet liste i hver kommune. Forslaget skal behandles her i efteråret.

Det andet skal kickstarte etableringen af 10.000 nye studieboliger med en pulje, der medfinansierer fem procent af boligernes grundkapital. Pengene finder vi ved at fjerne den urimelige skattefordel ved forældre køb.

Det vil samtidig lægge en dæmper på den sociale skævvridning af boligmarkedet blandt unge.

Initiativet skal tages i Folketinget

Indtil videre har kun SF og Alternativet vist klar opbakning til forslaget, men et samlet Folketing burde tage ansvar for at løse den studieboligkrisen.

Gennem 25 år har man samlet 80 procent af alle videregående studiepladser i fem byer. I København skyldes godt halvdelen af befolkningstilvæksten uddannelsessøgende. Så det er ikke svært, at resultatet bliver studieboligmangel! Centralisering har været politisk drevet fra Folketinget. Derfor må det være Folketingets ansvar at skaffe de fornødne boliger i studiebyerne.

NATUR OG FÆLLESSKAB – OGSÅ ALMENT

Flere vælger ikke storbyerne fra på grund af priserne – de vælger provinsen til på grund af dens natur. I Permatopia i Karise, hvor de fleste boliger er almene, efterspørges forpligtende fællesskaber og et bæredygtigt liv.

Signe Rosa Skelbæk

Storbyerne har i mange år trukket hundredestusindevis af mennesker til sig. Men en modtendens, hvor folk aktivt vælger det hektiske byliv fra, begynder at vise sig, og det er bofællesskabet Permatopia i Karise et godt eksempel på.

Frisk luft og frie børneliv

Permatopia er et moderne, selvforsynende og børnevenligt økolandbrugs- og bofællesskab. I år er de første beboere flyttet ind i de i alt 44 almene lejeboliger, 23 andelsboliger og 23 ejerboliger. Med 75 kilometer til Københavns centrum kunne man frygte, at boligerne var svære at afsætte, men sådan står det ikke til.

– Vi har fra starten oplevet stor interesse for både ejer-, andel- og lejeboliger, siger Suzanne Darmer, der har siddet som formand i Permatopias bestyrelse i tre år og netop er flyttet ind i sin egen bolig. Hun peger selv på, at succesen nok skyldes, at folk søger noget andet end det, byerne kan tilbyde:

– Vi oplever et ønske om at komme ud, hvor der er mere natur og frisk luft, men helt klart også om at blive en del af det store fællesskab, der er herude. For mange børnefamilier handler det også om, at man kan åbne dørene, og at børnene kan løbe og lege og have et mere frit børneliv. Det, tror jeg, mange unge børnefamilier er tiltrukket af, siger hun og tilføjer, at hendes egen grund til at forlade København bundede i at komme tættere på naturen og leve i et meningsfyldt fællesskab.

Forpligtende fællesskaber

Netop ønsket om at leve mere i ét med naturen er der rig mulighed for på de 29 hektar jord, der omringer bofællesskabet. Dem skal beboerne selv dyrke, så de kan blive mest muligt selvforsynende. Det taltale Thomas Spange Olsen og hans kone, hvis børn er flyttet hjemmefra.

– Dels havde vi brug for mindre plads, og så vi ville gerne have et mere forpligtende fælles-

» Vi oplever et ønske om at komme ud, hvor der er mere natur og frisk luft, men helt klart også om at blive en del af det store fællesskab, der er herude. «

Suzanne Darmer
Formand i Permatopias bestyrelse

skab end det, vi havde, hvor vi boede, siger han og uddyber, at familien hidtil har boet i hus i Ballerup Kommune.

– Det særlige ved Permatopia er, at vi både bor og spiser sammen. Meningen er, at når alle er kommet på plads, så skal vi have fællesspisning alle fem hverdage. Derudover har vi et landbrug, som vi er fælles om. Det, at man også arbejder sammen, og ikke bare spiser og hygger, tror vi, giver et andet og større fællesskab. Der findes jo masser af bofællesskaber, men lige denne form tiltalte os enormt meget.

Billigere end i byerne

Det er ikke kun naturidyl, fællesskaber og muligheden for at leve bæredygtigt, der i fremtiden vil få flere til at vælge byerne fra og Udkantsdanmark til. Nye tal fra Boligsiden viser, at et-, to- og treværelseslejligheder i København i gennemsnit er steget med 42 procent over de seneste fem år. I praksis betyder det, at udbudsprisen på en toværelseslejlighed i København er omkring 11.000 kroner månedligt.

I Permatopia koster den dyreste lejebolig på 112 kvm. cirka 9.500 kroner alt inklusiv, oplyser Suzanne Darmer, der flyttede ind i sin bolig for to uger siden og allerede føler sig hjemme, selvom hun og familien har boet de seneste 30 år i København.

– Jeg er overrasket over, hvor dejligt det er at komme ud, hvor der er ro. Det var et stort spring at flytte fra byen, men jeg kan mærke, at min krop synes, det er rigtig dejligt, at der er luft og stilhed og ikke en masse biltrafik og fester.

Permatopia bliver et moderne, selvforsynende og børnevenligt økolandbrugs- og bofællesskab. I år er de første beboere flyttet ind i de i alt 44 almene lejeboliger, 23 andelsboliger og 23 ejerboliger. Bygningerne laves af bæredygtige materialer.

Foto: Facebook.com/karisepermatopia

NYT FRA SUF: BOLIGAKTIVISME – VÆR MED!

Laura Kofod var i sin studietid aktiv i Studenterrådet ved København Universitet og med i den mangeårige kampagne for bedre boligforhold for studerende. Camille Hvillum er aktiv i SUF Odense og har ved dette års Fynske Folkemøde været på gaden med en aktion for billigere boliger i lokalområdet. Begge brænder for, at boligpolitik bliver taget seriøst.

● Bolig

Frederik Kronborg, Rød+Grøn

Da Laura startede på universitetet i 2012, var en af de første ting, hun var med til at lave, 'Sofaformidlingen'.

- Her satte vi en hjemmeside op, hvor studerende, som stod uden bolig, kunne søge efter en sofa at sove på. Det lykkedes at lave nogle matches, hvilket var fedt, fordi det både gav folk et sted at sove, men også fordi det satte fokus på problemerne, som de studerende går med i hverdagen, fortæller hun.

Studenterrådets kamp var vendt mod politikerne både i Københavns Borgerrepræsentation og ikke mindst på Christiansborg:

- Det lykkedes at få ændret planloven, så kommunerne rent faktisk kan øremærke en andel byggeri til almene boliger, herunder al-

mene studieboliger. Det var en vigtig kamp. Men det der er langt igen: Der bliver stadig bygget for lidt, og meget af det, der bliver bygget, er for dyrt, påpeger hun.

'Sofaformidlingen'

Kampagnen var meget vendt mod politikerne, men samtidig var Laura og de andre bag 'Sofaformidlingen' med ude og tale med de studerende, som kunne genkende at stå uden bolig.

- Det gav super god mening at hive folk med i en kampagne, som omhandlede netop deres leveforhold, husker hun.

Jeg spørger Laura, hvad hun vil anbefale andre unge, der vil deltage i den boligpolitiske kamp.

- Jeg tror, man bare skal kaste sig ud i det. Der er en masse ting, man kan gøre, der er virkelig sjove at være med til. Og hvis man har mulighed og overskud, giver det rigtig god mening at lave alliancer for konkret at kunne skruer på forskellige dele af politikken, svarer hun.

Hvor Lauras erfaringer er fra bevægelsesarbejdet og arbejdet med landsdækkende problematikker, byder Camille ind med lokalaktivisme rettet mod lokale udfordringer:

- I forbindelse med Det Fynske Folkemøde i år havde vi besluttet at lave en happening om mangel på boliger, der er til at betale. Derfor havde vi klippet en masse nøgler ud i papir og lavet skilte, hvor der bl.a. stod: "Boliger til at betale hænger ikke på træerne". Det gav et

signal om boligmangel, og det havde en stærk effekt, siger hun.

Boliger hænger ikke på træerne

Camille og de andre havde gode samtaler med folk, der på den ene eller den anden måde havde haft denne problematik tæt inde på livet. Og mange satte nøgler på træerne.

- Der var bl.a. unge mennesker, der ikke har ressourcestærke forældre, der kan købe dem en lejlighed. De sidder ofte med en så høj husleje, at de bliver nødt til at låne penge for at kunne få mad på bordet. Andre har slet ikke råd til en bolig.

Camille understreger dog, at det ikke kun et problem for unge.

- Mange lavtlønnede har også store problemer med at finde ordentlige steder at bo - eller med overhovedet at finde et sted at bo.

Camille tror, at aktionen fik folk til at tænke lidt over, hvor vildt det er, at der findes mennesker i Danmark, som reelt ikke kan finde en bolig.

- Det skabte positiv opsigt og grobund for samtaler og diskussioner, som også satte nogle tanker i gang. Alle nøglerne blev derudover hængt op på træet, og det skabte et stærkt visuelt udtryk, fortæller hun og slutter med en opfordring:

- Jeg synes helt sikkert, at andre skal prøve det af. Mange står i boligproblemer, og det er helt sikkert en dagsorden, som vi skal være med til at skubbe i en progressiv retning.

» Det lykkedes at få ændret planloven, så kommunerne rent faktisk kan øremærke en andel byggeri til almene boliger, herunder almene studieboliger. Det var en vigtig kamp. Men det der er langt igen: Der bliver stadig bygget for lidt, og meget af det, der bliver bygget, er for dyrt. «

Laura Kofod, suppleant til Enhedslistens hovedbestyrelse og tidligere boligaktivist

Foto: Code Rood (CC BY-NC-ND 2.0), Flickr.com

FOSSILGAS MØDER FOLKELIG MODSTAND

"Genoeg is genoeg!". Det velkendte slagord "nok er nok" havde en anden klang, da den hollandske klimaret-færdighedskampagne 'Code Rood' opfordrede til aktion imod fossilgasindustrien.

● Klimaaktivisme

Birk Ole Persson

Den hollandske region Groningen er hjem for Europas største gasfelt. Her samledes i slutningen af august hundredvis af mennesker i protest mod industriens ødelæggelse af lokalområdet, massive drivhusgasudledninger, og de dertilhørende klimaforandringer.

Gasfeltet, der ejes af fossilgiganterne Exxon og Shell, er en af landets største energikilder og en af regionens største arbejdsgivere.

Til gengæld har regionen siden udvindingen begyndte i 70'erne været vidne til et stigende antal jordskælv, der har ført til betydelige materielle skader for de lokale.

Den kompensation, befolkningen er blevet lovet, har dog været ringe fordelt og langt fra tilstrækkelig. Det har efterladt mange uden mulighed for at reparere skaderne eller sågar beholde deres hjem.

Fra lokal til international protest

Konsekvenserne af gasudvindingen i regionen har skabt grobund for en stærk bevægelse, der i årtier har protesteret imod industriens øde-

læggelse af lokalområdet og for en stærkere kompensation for de berørte. Fakkelloptog, sul-testrejker og kreative politiske aktioner har dog ikke ført til nogen større politiske forandringer.

Kampagnen Code Rood, der i 2017 besatte Amsterdams kulhavn (et af de største knudepunkter i Europas fossile energinetværk), besluttede i år at rette deres kræfter mod Shell og Exxons udvinding af fossilgas i solidaritet med befolkningen i Groningen og deres lokale bevægelser.

Kampagnen fastholder kravet om en øjeblikkelig udfasning af fossilgas, fremfor den løbende udfasning inden 2030, som regeringen har lovet.

En dobbeltdækkerbus fyldt med især danske og svenske klimaaktivister rejste den 25. august til Groningen for at deltage i kampagnen. I trit med den tyske antikul-bevægelse Ende Geländes aktioner de foregående år, blev der opstillet en klimalejr, hvor lokale og internationale aktivister kunne mødes, holde op-

Konsekvenserne af gasudvindingen i regionen har skabt grobund for en stærk bevægelse, der i årtier har protesteret imod industriens ødelæggelse af lokalområdet og for en stærkere kompensation for de berørte.

læg og workshops, og danne netværk. Lejren kulminerede i en masseaktion af civil ulydighed, hvor omkring 500 mennesker blokerede indgangen til Shell og Exxons faciliteter i Delfzijl i over 36 timer.

Blokaden, der også fungerede som midlertidig lejr, mødte fra store dele af lokalbefolkningen en opbakning, der kun blev større, da politistyrkerne på blokadens første aften eskalerede situationen og angreb fredelige protesterende. Ordensmagtens aggressioner førte under en march mod en gasudvindingsfacilitet til flere sårede af knippslag og uhensigtsmæssig kørsel af politibil.

Trods modstand fra den hollandske stat fik aktionen succes og modtog stor opmærksomhed i lokale såvel som nationale medier.

Tid til handling

Klimakrisen har i år, med sommerens usædvanlige tørke, tydeligt vist sit grimme ansigt. Det står nu klart for store dele af befolkningen, at "business as usual" ikke længere er en mulighed, hvis vi vil efterlade en beboelig planet til de fremtidige generationer.

Hvad den danske klimabevægelse endnu har at lære er, at grøn omstilling ikke kun må foregå i Folketinget; grøn omstilling er håndarbejde. Når hverken politikerne eller markedet tager problemerne seriøst, er det altså op til os at ty til handling.

Når det gælder udvidelsen af fossil infrastruktur og den fortsatte brug af fossile brændstoffer, må vi stå sammen og ligesom i Groningen sige: "Nok er nok!"

Oxfam IBIS har udarbejdet et idekatalog med fem konkrete forslag til kommunal handling, der kan gøre op med skattely.

Foto: Martin Widenka, unsplash.com

FLERE SKATTELYFRI KOMMUNER PÅ VEJ

Organisationen Oxfam IBIS opfordrede i foråret kommunerne til at underskrive et charter om at arbejde på at blive fri for skattely.

● Kommunalt

Lole Møller, Rød+Grøn

Flere og flere skattekroner ender i skattely. Det sker blandt andet, hver gang en kommune køber ind hos et af de mange selskaber, der undgår at betale skat ved at få fortjenesten tryllet bort i et skattely.

Velfærd frem for skattely

Hver gang et selskab unddrager sig beskatning, bliver der færre skattekroner til velfærden. Med opfordringen fra Oxfam IBIS fulgte heldigvis et idekatalog med fem konkrete forslag til kommunal handling, der kan gøre op med skattely. 1: Vedtag en politik mod skatteundgåelse. 2: Frem åbenhed om skatteforhold. 3: Gør fair skattebetaling til et særligt hensyn, når kommunen investerer penge. 4: Inddrag skatteforhold også ved udbud af mindre kontrakter. 5: Støt Fair Skats mærkningsordning som værn mod aggressiv skattespekulation.

Næstved var den første kommune, der i foråret kunne erklære sig selv for skattelyfri kommune. Albertslund fulgte lige efter.

Bred opbakning i Gladsaxe

Senest har Gladsaxe Kommune underskrevet Oxfam IBIS' charter. Kommunalbestyrelses-

medlem Trine Henriksen fortæller, at idekataloget har været en god hjælp. Pludselig var der lydhørhed over for tanker, som ellers blev afvist, når Enhedslisten fremførte dem i byrådet.

- Da henvendelsen til Gladsaxe Kommune kom fra lokale medlemmer af Oxfam IBIS, blev den vel modtaget af ikke blot Enhedslisten, men også Socialdemokratiet, Radikale Venstre og SF. I kommunen havde vi i forvejen arbejdet med et forslag om aktivt ejerskab, fortæller Trine.

Gladsaxe Kommune vil fremover tilstræbe at handle med virksomheder, der udviser ansvarlig skatteadfærd. Man vil kræve gennemsigtighed og fair beskatning af leverandører, og kommunen vil have mulighed for at ophæve kontrakter med virksomheder, som bliver dømt for skatteunddragelse.

Frederiksbergs borgere tog teten

Også Frederiksberg har tilsluttet sig charteret. Tone Høybye, der er lokalt medlem af Enhedslisten, fortæller om processen forud:

- For godt et halvt år siden var vi nogle frederiksberg-borgere, der mødtes ved et velbesøgt og velorganiseret Oxfam IBIS-seminar. Dygtige fagfolk og engagerede lægmænd gennemgik omfanget af og metoderne til, hvordan såvel private virksomheder som offentlige instansers leverandører og samarbejdspartnere sender penge i skattely, uden det kan spores, forklarer hun.

- På seminaret blev vi sat sammen kommunevise og opfordret til at lægge en strategi for at presse vores kommuner til at underskrive charteret. Vi var fire fra Frederiksberg, der i lø-

bet af foråret tog teten op med underskriftindsamling, læserbreve og fremsættelse af forslaget i kommunalbestyrelsen.

Den konservativt ledede kommune tilsluttede sig først efter at have sikret sig, at charteret alene kunne betragtes som en hensigtserklæring uden juridiske bindinger. Men tilslutningen sender et vigtigt signal til kommunens leverandører og samarbejdspartnere om at stoppe vanviddet med at sende skattekroner i skattely.

Kampagne mod skattely på vej

Senere på året vil Enhedslisten og andre venstrefløjspartier indlede en fælles kampagne mod skattely i EU-parlamentet (læs mere på side 9). I de nationale parlamenter bliver der parallelt fremsat forslag til en effektiv indsats mod skattely. Et lokalt bidrag til kampagnen vil Enhedslistens byrådder kunne yde med tilsvarende initiativer på kommunalt plan - eventuelt med Oxfam IBIS' idekatalog som løftestang.

5 MIDLER MOD SKATTELY

- 1: Vedtag en politik mod skatteundgåelse.
- 2: Frem åbenhed om skatteforhold.
- 3: Gør fair skattebetaling til et særligt hensyn, når kommunen investerer penge.
- 4: Inddrag skatteforhold også ved udbud af mindre kontrakter.
- 5: Støt Fair Skats mærkningsordning som værn mod aggressiv skattespekulation.

AMAGER FÆLLED SLIPPER IKKE FOR BETONEN

Enhedslisten stod fast på ikke at bygge på Amager Fælled og blev derfor smidt ud af årets budgetforhandlinger i København. SF og Radikale Venstre fik lov til at blive, da de gav grønt lys til Franks Jensens bulldozere.

● Kommunalt

Simon Halskov, Rød+Grøn

Mindre end 10 dage efter, at SF og Radikale Venstre talte og demonstrerede sammen med mange tusinde københavnere imod byggeri på Amager Fælled, løb de fra de fine ord.

Overborgmester Frank Jensen har valgt at gøre det til en betingelse for at deltage i budgetforhandlingerne, at partierne støtter byggeri på Amager Fælled. Enhedslisten og Alternativet blev derfor smidt ud af forhandlingerne om næste års budget.

- Vi er ikke bange for mursten, vi vil gerne bygge godt alment og billigt. Men det skal være for københavnere, ikke for at lappe på en problematisk metrogæld, som kunne afvikles på en anden måde, forklarer budgetordfører Charlotte Lund.

Sammenhængende natur går tabt

Enhedslisten finder det dybt alarmerende, at SF og Radikale er parat til at sælge fremtidens natur på Amager Fælled for at deltage i bud-

getforhandlingerne. Ø og Å kæmpede for at bevare hele fælleden som grønt og rekreativt areal, som alle fire partier lovede københavnere under valgkampen.

Teknik- og miljøborgmester Ninna Hedeager Olsen finder det især trist, at hovedstadens indbyggere nu mister muligheden for at kunne give et stykke sammenhængende natur videre til de næste generationer.

- Vi er stærkt bekymrede for, at vilkårene for de udsatte københavnere og byens børn nu vil blive stærkt forringet, når Enhedslisten ikke er en del af budgetforhandlingerne. Det er ærligt talt ikke betryggende, at et flertal, der taler mere om havnetunneller og Formel 1 end om socialpolitik, skal have ansvaret for næste års velfærd, siger hun.

Med vedtagelsen af byggeprojektet på Amager Fælled mister hovedstadens indbyggere nu muligheden for at kunne give et stykke sammenhængende natur videre til de næste generationer. Foto: Guillaume Baviere (CC BY-SA 2.0), Flickr.com

KOMMUNALE BUDGETTER I ØST OG VEST

Guldborgsund

I Danmarks sydligste kommune er Enhedslisten en del af budgetforliget for 2019. Ud over Liste Ø er Guldborgsundlisten, Socialdemokratiet, Venstre og SF med i aftalen - kun DF står udenfor. Det er et forlig, der prioriterer millioner til velfærd og job. For første gang i umindelige tider investeres der f.eks. i ansættelse af lærere til folkeskolen og pædagoger til dagtilbud.

Fredericia

Vest for Lillebæltsbroen vil Enhedslisten fokusere på børnene i de kommende budgetforhandlinger.

Her vil vi blandt andet kæmpe for, at der kommer flere pædagoger i indskolingen og videre i SFO, så alle børn har en kendt pædagog, som kan følge dem hele dagen. Der skal skabes mulighed for at lave en to-voksen ordning, hvor pædagogen og læreren er i klassen samtidig og har mulighed for at benytte de forskellige kompetencer bedst muligt. Og så skal fritidspædagogikken i Fredericia tilgodeses og løftes, så Fredericia kan komme tilbage til den gang, hvor fritidsklubberne for alvor blomstrede.

- Når vi investerer i børnene, investerer vi i fremtiden, påpeger Enhedslisten Fredericia.

Bornholm

På kalenderårets sidste sommerdag indgik Enhedslisten på Bornholm en aftale om det kommunale budget for 2019 sammen med Socialdemokraterne, SF, Alternativet og Kristendemokraterne.

Venstre, DF og Bornholmerlisten var med til det sidste, men mente sig nødsaget til at gå pga. en forøgelse af grundskylden til det maksimale niveau på 34 promille.

- Der er tale om et rigtigt fornuftigt budget, som opprioriterer en række centrale områder. Men det er også et budget, hvis finansiering ikke er helt holdbart i længden. Det er ikke nogen hemmelighed, at vi foreslog at hæve skatten, men vi måtte bare konstatere, at det ikke var politisk gangbart. Omvendt fik vi meget, som vi ville have det, udtaler kommunalbestyrelsesmedlem Morten Riis.

VÆGTLØFTENDE VEGANERE OG ANDRE GODTFOLK STIMLEDE TIL VEGETARISK FESTIVAL

I slutningen af august dannede Tiøren på Amager rammerne for Vegetarisk Festival, som i år var 100 procent plantebaseret. Festivalen bød bl.a. på spændende foredrag, politiske debatter, musik og madlavningsdemonstrationer. Rød+Grøn har mødt generalsekretæren for Dansk Vegetarisk Forening, Rune-Christoffer Dragsdahl, til en snak om vegetarismens tilstand.

● Fødevarer

Simon Halskov, Rød+Grøn

Hvordan var Vegetarisk Festival i år, sammenlignet med tidligere festivaler?

- Sidste år var første år, og i år øgede vi ambitionsniveauet. Det medførte blandt andet, at vi fik en række spændende internationale navne, og at antallet af besøgende blev fordoblet til over 5.000. Sidste år kom der tre politikere, heraf én fra Folketinget. I år kom der

otte politikere, de fem fra Folketinget.

- Begge årets politiske debatter var af høj kvalitet – meget konkrete og konstruktive. Vi mangler stadig at få Socialdemokratiet og de borgerlige partier til at stille op, men vi er helt sikre på, at de kommer næste år. Det er de nødt til, fordi det her betyder meget for et stigende antal vælgere, især de unge.

- Vejret drillede lidt i år, men der er ingen tvivl om, at festivalen er kommet for at blive.

Påvirker det øgede fokus på kødproduktionens klimabelastning interessen for jeres forening og festivalen?

- Ja. Vi kan ikke sige, at der er en direkte sammenhæng mellem klimadagsordenen og festivalen, men klima har stor betydning for interessen for vores arbejde generelt set. Det hele startede med rapporten "Livestock's Long Shadow", som FN's fødevarer- og landbrugsorganisation udgav i 2006. Den påpegede, at den animalske fødevarerproduktion er et af verdens to til tre største miljøproblemer, fordi den påvirker både klimaforandringer, vandforbrug, vandforurening, afskovning og tab af biodiversitet voldsomt. Jeg håber, at forskerne bag rapporten en dag får Nobels Fredspris, fordi det

var dem, der tog spørgsmålet om kødproduktionen op på et indtil da uset niveau.

- I dag kan vi se i undersøgelser, at hvor sundhed i den brede befolkning er det mest populære argument for at spise mindre kød, er det blandt unge klima og miljø.

Vægter I også klimaperspektivet højere nu end tidligere – og betyder det, at fokus på dyrevelfærd og sundhed er blevet mindre?

- Ifølge vores formålsparagraf vejer dyr, mennesker og global bæredygtighed lige tungt. Og selvom hvert enkelt medlem kan have forskellige motiver, står vi som forening fast på, at alle årsagerne er vigtige. Men vi er selvfølgelig opmærksomme på, hvilke argumenter folk er mest modtagelige overfor. Dyreetik er fortsat noget, der for mange vækker stærke følelser, og sundhed betragtes fortsat i høj grad som en privatsag, selvom det også er et samfundsanslgende.

- Derimod er der meget få, der anfægter, at klima, miljø og bæredygtighed er et kollektivt anliggende. Og det betyder, at den årsag til at spise grønnere har fået flere til anerkende, at

Over 5.000 mennesker gæstede Vegetarisk Festival i år – heriblandt den tyske vægtløfter Patrik Baboumian (tv), der er veganer. Generalsekretæren for Dansk Vegetarisk Forening Rune-Christoffer Dragsdahl (th.) var naturligvis også taget til Amager, hvor festivalen foregik. Fotos: Dansk Vegetarisk Forening

mad ikke blot er en personlig sag. For os er det vigtige ikke, hvorfor folk spiser grønnere, men det at de faktisk gør det – altså vælger det grønne. For os er handling vigtigere end ideologi.

En del mennesker – også i et knaldgrønt parti som Enhedslisten – opfatter det øgede fokus på kødets klimasynder som et poppet angreb på deres kost. I hvor høj grad mener du, at man bør tage hensyn til menneskers madvaner og følelser, mens vi forsøger at redde klimaet?

– Under første verdenskrig satte regeringen lægen Mikkel Hindhede til at rationere danskerne kost, så de knappe ressourcer blev udnyttet optimalt. Det gjorde han ved at skære meget kraftigt ned på animalske fødevarer og op for vegetarisk kost. Så allerede dengang var der en bevidsthed om, hvad der er mest ressourceeffektivt, og fordi der var noget større på spil – overlevelse under en krig – accepterede befolkningen tiltagene. Den samme bevidsthed om ressourcer og accept af politiske tiltag har vi behov for i dag, hvis vi skal forebygge klimaforandringer og brødføde verden bæredygtigt. Det kræver helt sikkert meget mere oplysning

om sammenhængene mellem mad og bæredygtighed. Indtil den bevidsthed indtræffer, kan vi starte med at gøre det nemmere for de 51 procent af danskerne, som siger, at de gerne vil spise mindre kød.

Hvilke politiske tiltag savner du især på fødevarerområdet?

– En hjertesag for os er at få Folketinget til at vedtage, at det altid bør være muligt i alle offentlige køkkener at kunne vælge et grønt måltid. Der er nogle, der ikke synes, at staten skal bestemme den slags over køkkenerne. Men en sådan lov ville på én gang stoppe diskrimination mod vegetarer og veganere og samtidig øge friheden for alle de borgere, der ønsker at træffe bæredygtige valg.

– Kødentusiasternes joke om, at vegetarerne sørger for, at der er mere kød til dem, rummer en utilsigtet pointe. For vi ved, at det er nødvendigt for verden, at kødforbruget reduceres ganske drastisk. Så jo mere de mest kødelskende støtter politiske tiltag, der fremmer den vegetariske dagsorden, jo mere kød bliver der vitterligt tilbage til dem, der mener, at de ikke kan undvære det.

FRA ANIMALSK TIL VEGANSK

Sidse Kærsgaard

I kølvandet på det grønne program, som blev vedtaget på årsmødet, afholdt Enhedslisten Blågård den 10. september et meget velbesøgt arrangement om plantebaseret mad og drikke (mindre animalsk – mere vegansk).

Oplægsholderne var antropolog Rune-Christoffer Dragsdahl, generalsekretær i Dansk Vegetarisk Forening, klinisk diætist Maria Felding samt Mia Sommer, kogebogsforfatter og kampagneleder for VeganerUdfordringen.

Forinden fik deltagerne veganske hotdogs serveret af Dyrenes Alliance, og under arrangementet var der veganske lækkerier fra Vegan Volume. Hermed en opfordring til andre lokalafdelinger om at kaste sig ud i et lignende arrangement som inspiration til den grønne omstilling!

UNGDOMMEN VAR RØD PÅ UNGDOMMENS FOLKEMØDE

Hvad mener I om 'gamer'-afhængighed? Hvad med legalisering af hash? Burkaforbud, ligestilling, klima, flygtninge, uddannelsesloft? Spørgsmålene var mange og gode i vores telt på Ungdommens Folkemøde i Valby-parken, og med over 30.000 deltagere, kan det ikke undre, at aktivister og ansatte fra Enhedslisten og SUF havde travlt med at tale politik.

● Ungdomspolitik

Didde Jacobsen, Organisationsteamet

Teltet summede af liv fra morgen til eftermiddag, hvor man, ud over at få svar på sine spørgsmål, kunne tage en selfie i den røde 'photobooth', vælte regeringen med dåsekast og tippe 13 om EU. Lørdag eftermiddag var der fællessang af den røde sangskat med "Jeppe the Rebel", hvor man kunne skråle med på Røde Wilfred og Internationale.

- Det har været helt vildt spændende at høre om, hvad der rører sig hos unge uden for SUF. De samtaler, jeg har haft, giver mig stor tiltro til, at vi sammen kan skabe forandringer i Danmark, fortæller Lasse Andersen fra SUF.

Kampen mod racisme og for at redde kloden

Folketingspolitikere og SUF-aktivister talte side om side med unge om deres samfundsfagspro-

jekter og personlige spørgsmål. Langt størstedelen nikkede anerkendende, når vi talte om vores visioner for fremtiden. Et af de helt store emner var antiracisme og hadretorik om flygtninge og indvandrere – og SUFs klistermærker med "Mit tøj, mit valg"-slogan blev revet væk.

Flere unge med anden etnisk baggrund end dansk fortalte personlige historier om, hvordan de følte sig uvelkomne i Danmark efter DF's nye kampagne, og om hvordan de føler sig utrygge ved at gå på gaden pga. de racistiske tilråb, de selv og deres venner oplever. Alligevel var det opløftende at høre, hvordan stort set alle de unge mennesker tog afstand fra retorikken og den racisme, der foregår i vores samfund.

Klimakrisen var en anden sag, der virkelig optog de unge. De efterlyste konkrete politiske

» Ungdommens Folkemøde er fantastisk! Enormt mange unge kom forbi Enhedslisten og SUFs telt for at spørge ind til vores holdninger. Særligt klimaspørgsmålet optog mange, og man mærkede virkelige deres engagement og bekymring for fremtiden. Ingen fornægtede problemet, men var ivrige efter gode idéer og forslag. «

Mai Villadsen,
folketingskandidat for Enhedslisten

handlinger og mere fokus på, hvordan vi retter op på vores klima. Fredag blev der stillet skarpt på klima. Det Grønne Kontor fra Christiansborg var i teltet for at give vores bud på, hvordan vi kan skabe en ambitiøs og god klimapolitik, så vi igen kan blive et foregangsland på klimaområdet.

- Ungdommens Folkemøde er fantastisk! Enormt mange unge kom forbi Enhedslisten og SUFs telt for at spørge ind til vores holdninger. Særligt klimaspørgsmålet optog mange, og man mærkede virkelige deres engagement og bekymring for fremtiden. Ingen fornægtede problemet, men var ivrige efter gode idéer og forslag, siger folketingskandidat Mai Villadsen.

Næste stop: Ungdomsfestival

Fra den officielle talerstol – økassen, kunne de unge høre Pernille Skipper tale om, at vores klima kalder på politiske løsninger. Til ungdomspartiernes debat gav Mai Villadsen Venstres Ungdom tørt på i debatten om uddannelse og adgangskvotienter, da de ikke kunne svare på, hvor man skulle gå hen for at få en uddannelse, hvis man ikke har bestået sin 10. klasses eksamen. Vi må aldrig opgive mennesker, var budskabet fra Enhedslisten – Venstres Ungdom var mundlamme.

Der var kæmpestor interesse for at få mere information fra Enhedslisten og SUF, og over 60 unge mennesker skrev sig på listen for interesserere. Vi glæder os til at invitere dem til efterårets ungdomsfestival den 10.-12. november, som kommer til at have fokus på uddannelsespolitik i samarbejde med Uddannelsespolitisk Udvalg.

Masser af unge tog en selfie i Enhedslistens røde 'photobooth' på Ungdommens Folkemøde. Mange så også deres snit til at vælte regeringen med dåsekast og tippe 13 om EU.

Foto: Steve McFarland

Ny parlamentarisk strategi

Den 8.-9. september holdt Enhedslistens hovedbestyrelse møde i Aarhus. Med den nuværende sammensætning med 10 fra Jylland, 1 fra Fyn og 14 fra Sjælland, er hovedbestyrelsens besøg rundt i landet blevet markant flere. Møderne er åbne for medlemmer, så kig forbi, når hovedbestyrelsen er i nærheden!

Lone Degn, medlem af Enhedslistens hovedbestyrelse

Et af de store punkter på mødet var debatten om en ny parlamentarisk strategi. Først måtte der tages stilling til, hvorvidt en forhandlingsstrategi skulle være fortrolig. Her besluttede hovedbestyrelsen, at det er vigtigt at melde ud, så alle medlemmer kender planen og kan føre valgkamp. Samtidig skal strategien bruges offensivt, så flere vælgere får tillid til, at en stemme på Enhedslisten vil

sikre den mest solidariske, grønne og humanistiske politik.

Omvendt ønskede hovedbestyrelsen ikke at give vores forhandlingsmodpart indblik i vores taktiske og politiske overvejelser. Derfor besluttede hovedbestyrelsen, at de forslag, der blev diskuteret og stemt om, men som ikke blev en del af den endelige strategi, skulle være fortrolige – men kun til valget og forhandlingerne er overstået. Herefter vil medlemmer kunne se, hvilke forslag, der er taget stilling til, og hvem, der mente hvad.

Debatten om parlamentarisk strategi er en af de bedste debatter, jeg har deltaget i i hovedbestyrelsen. Argumenter og holdninger gik på kryds og tværs, og mange var ikke afklarede ved debattens start. Det betød, at vi fik en debat, hvor vi var nysgerrige på hinandens argumenter og sammenflettede dele af forskellige forslag. Der vil ske en yderligere konkretisering af vores strategi, når valgresulta-

tet er kendt. Hovedbestyrelsens vedtagelse kan læses her:

org.enhedslisten.dk/2018/09/10/vedtagelse-om-regeringsdannelse.

En del af hovedbestyrelsesmødet var fællesmøde med SUF (Socialistisk Ungdomsfront). Det brugte vi på at forberede vinterens fælles ungdomsaktiviteter: ungdomsvalgkampen og skolestartskampagnen, som i år er lagt i forbindelse med skolevalget. Der vil blive nedsat en gruppe på tværs af hovedbestyrelsens og SUF's ledelse, som skal arbejde videre med dette.

Desuden forholdt hovedbestyrelsen sig til folketingsvalgkamp, godkendelse af kommissorier for forskellige udvalg, hvad der skal ske med debatoplægget "100 dage med Enhedslisten" og oprettelse af tre nye afdelinger i Aarhus. Derudover fik hovedbestyrelsen et super kort kursus i håndtering af presen.

Aktivistfabrikken '18

27.-28. oktober. Kolding

Enhedslistens aktivistfabrik byder på et væld af workshops med fokus på aktiv handling.

Læs mere på org.enhedslisten.dk/kalender/aktivistfabrikken.

Opstart af Iran-solidaritetsgruppe

Den 3. oktober kl. 19 starter en Iran-gruppe under Enhedslistens Internationale Udvalg. Hvis du har interesse i Iran eller lysten til at vide mere, så kom til opstartsmøde og vær med i at drive gruppens arbejde. For mere information, skriv til vatani@hotmail.dk

Seminar i Arbejdsløshedspolitisk Netværk

6. oktober kl. 11-18. Enhedslisten i Odense,
Absalonsgade 26, Odense

Emner:

- Forenkling af beskæftigelsesindsatsen
- Menneskesyn og forvaltningskultur i jobcentre
- Refusion og kassetækning i jobcentre og kommuner
- De arbejdsløses retssikkerhed

Arbejdsløse, ansatte i jobcentre og a-kasser, valgte i de kommunale beskæftigelsesudvalg og andre interesserede er velkomne.

Tilmelding til Vibeke Kold på kold@thomsen.mail.dk

Indlæg til debatten sendes til debat@enhedslisten.dk og må højst fylde 2.000 enheder (inkl. mellemrum). Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte eller returnere indlæg, der overskrider denne grænse. Forfatterens navn angives med navn og lokalafdeling, evt. tillidshverv i Enhedslisten. Indlæg bringes så vidt muligt i det førstkommande nummer, efter det er modtaget.

Redaktionen

ANDET

Nordeas bevidste hvidvaskning

Peter Riis Jensen,
Vordingborg

Det har flere gange været fremme i pressen, at Nordea har foretaget bevidst hvidvaskning af store summer kriminelle penge, der for det meste kommer fra russiske pengemænd. Hidtil har det været svært for myndighederne at udpege de chefer i Nordea, der direkte har været vidende om, at det drejede sig om kriminelle sorte penge, samt hvem der har beordret hvidvaskning af disse.

Nu er det kommet frem i pressen, at bankbetjente og bankchauffører, ansat i Nordea, er blevet beordret til at køre disse kriminelle penge ud til danske veksel-

bureauer fortrinsvis i Storkøbenhavn, hvor de kriminelle penge så omveksles til dansk valuta.

Den eller de chefer i Nordea, der har beordret disse pengetransporter, vel vidende at det drejede sig om kriminelle penge, må da kunne politianmeldes således at der kan rejses en sag for økonomisk kriminalitet overfor den eller disse bankchefer, der har handlet i ond tro.

Her er der en sag, der ligger lige til "højre benet" og som venstrefløjens folketingsmedlemmer snarest bør rejse i det danske folketing.

(Dette indlæg skulle have været bragt i augustnummeret. Redaktionen beklager fejlen.)

De intelligente robotter

Ellen Miriam Pedersen,
Valby

Tak til Sarah Glerup (Rød + Grøn juni) for kæmpearbejdet omkring de helt sikkert kommende og måske rimeligt 'intelligente' robotter. SG kommer så godt rundt om emnerne - bl.a. ved at sammenstille fiktion og fakta - og pladsen er begrænset, så jeg vil fokusere på hendes sidste samtale, om hvorvidt de kognitive uhyrer 'bare' er instrumenter uden 'en form for selvstændig identitet'.

Spørgsmålene om styring af selv de mest avancerede redskaber er slet ikke så svære, men lader sig koge ned til om maskinerne kan tildeles autonom udvikling, om de kan tillades at ændre verden ved selv at skabe, og

om de kan tillægges en enten god eller ond hensigt.

Ud fra en folkelig historie, som for 100 år siden blev udsat for rabinsk efterarbejde, er det nej til alle tre.

Elon Musk og hans samarbejdspartnere truer ikke ideen om at huske hvem der styrer - ud fra deres mest aktuelle udtalelser langt fra. I den retning kommer faren fra disciple som Pamela McCorduck, forfatteren til bogen med den skræmmende naive titel *Machines Who Think* (1979) som ukritisk lader sit forhold til (visse) mennesker glide videre til at gælde endnu ikke udviklede maskiner.

Uafhængigt af førnævnte legende, men ud fra beslægtede overvejelser, udviklede forfatteren

Isaac Asimov og redaktøren John W. Campbell o. 1940 robotikkens tre love:

1. Lad aldrig et menneske komme til skade 2. Adlyd enhver ordre givet af et menneske, medmindre den strider mod 1. Lov. 3. Beskyt din egen eksistens, medmindre det vil stride mod enten 1 eller 2. Altså beskyt, adlyd, beskyt selv, i den angivne rækkefølge.

Det kritiske er hvor langt en

maskine vil komme i retning af at forstå begrebet 'skade'. Og grundlæggende, om udviklerne fatter at sanserne indgår i det kognitive!

SG siger det var svært at finde kvindelige roboteksperter. Det afhænger af hvordan man spørger. Mit arbejde med kognitiv simulation går tilbage til 1986-87, hvor jeg fik mulighed for at udfolde et årelangt engagement i mennesker og maskiner.

Skal vi støtte konservative imamer, der står i vejen for muslimske kvinders frihed?

Jørgen Bodilsen og
Karin Claudia Steinberg,
Helsingør

Et forbud mod burka og niqab har fyldt meget i den sidste tids debat i medierne. Vi synes der er brugt megen energi på en unuanceret og forenklet debat. Vi er imod et forbud, men fans af burka eller niqab bliver vi aldrig. Debatten rejser nogle væsentlige spørgsmål.

Når kvinder fra muslimske miljøer går klædt, som nogle konservative imamer kræver, er det så et frit valg? Eller er det ikke nærmere et resultat af religiøs indoktrinering og magtdemonstration, en salafistisk fortolkning af koranen og udøvelse af social kontrol, hvor udstødelse af kvinder, der ikke ret-

ter ind, sker. Vi skal vel som venstrefløj støtte de kvinder, der ikke vil lade sig kue.

Der er tegn på, at der er flere muslimske kvinder, bosat i vesten, ifører sig burka eller niqab, ofte som et vestligt proislamistisk statement mod det sekulære samfund. Når flere på venstrefløjens argumenterer mod forbudet, slipper de let og elegant hen over hvad de selv mener om, hvad burka og niqab er udtryk for.

Der er en tradition på venstrefløjens at bekæmpe religiøs indoktrinering. Venstrefløjens dilemma er nok meget godt sagt af den kurdiske forfatter Sara Omar: "DF vil smide os ud af landet, og venstrefløjens har taget mændenes parti."

Danmark skal ikke være EU-duks

Alex Suszkiewicz,
Ærø

I forsvaret for aftalen om forbud mod proformaægteskaber, som ELs folketingsgruppe gik med i, er selve proformaægteskaberne gjort til den store syndebuk. Således hænger det ikke sammen.

Banditterne er de EU-stater, som ikke vil være med til en retfærdig fælles løsning på de store problemer med de mange mennesker, som flygter fra de evinde-

lige krige og tiltagende klimakatastrofer. Og banditterne er de danske politikere, som ser endnu en mulighed for et lys i lagkagen for at markere en stramning samtidig med, at de forsøger at tækkes de tunge EU-stater og hjælpe dem med at lukke deres grænser hermetisk.

Ja, Enhedslisten skal argumentere for fælles europæiske foranstaltninger til at hjælpe de flygtninge, som kommer herop. Men indtil vi er kommet så langt, må vi

respektere menneskers ret til at leve, som de vil – og gifte sig, som de vil. Vi har ingen ret til at være moralske dommere! Lad os nu passe rigtig meget på, venner. Der må ikke kunne rejses spørgsmålstegn ved, om vi stadig er på humanismens side!

Vi har i vor afdeling på Ærø fulgt diskussionerne og skrivelserne om dette, og vi har som afdeling blandet os i debatten. Da det stod klart, at der ville blive lavet en aftale, gjorde vi, som vi og enhver anden EL-afdeling vil gøre, når vi bliver stillet over for en ny situation, en ny udfordring for lokalområdet, en ny opgave. Vi diskutere

rede det; analyserede de enkelte elementer og holdt det op imod Enhedslistens politik på de forskellige områder. Og ud fra det formulerede vi – som vi og I vil gøre – Enhedslistens politik på området.

I alle parametre fik aftalen tommelementer nedad. Vi har ikke her mulighed for at gennemgå aftalen til bunds. Stol på os! Kontakt os gerne for flere oplysninger. Venner på Christiansborg! I kan nå at sige fra endnu. I får måske ikke rygklap for det på gangene på borgen, men I vil til gengæld høste anerkendelse i de områder, der er berørt af aftalen.

Har vi en troværdig EU-politik?

Per Kristensen,
Roskilde

Enhedslisten stiller nu selvstændigt op til EU parlamentsvalget, idet EU "skal have en chance", og som Nikolaj Villumsen tilføjer: "En udmeldelse står ikke først på dagsorden"! Er den valgte politiske linje her i overensstemmelse med vores delprogram om EU? Nej, der er tværtimod tale om en helt ny kurs fastlagt på trods af hvad et landsmøde har vedtaget! Er dette troværdigt overfor partiets medlemmer eller overfor nye vælgere? En vælger må komme i tvivl om vores kandidaters troværdighed, når de læser delprogrammet fra 2016: "I et demokrati kan befolkningen vælge en ny regering til at ændre på politikken. Men i EU er den grundlæggende politiske linje traktatfæstet, hvilket gør dem umulige at ændre gennem nyvalg. [...] En udmeldelse vil først og fremmest give et langt større råderum for at kunne gennemføre en mere progressiv, rød og grøn politik. Samtidig vil en udmeldelse give Danmark mulighed for at optrappe sin aktivitet i den lange

række af internationale samarbejdsorganisationer. [...] Vi er fuldstændig bevidste om, at denne politik står i modsætning til EU's traktatgrundlag. Vi står derfor over for det samme valg som alle andre progressive kræfter i EU: Enten at vente med de nødvendige forandringer til der kan opnås enstemmighed i EU – eller at bryde med EU."

Vi har her et troværdighedsproblem, og alligevel har vi i partiet ikke gennemført en ny programdebat! Opstillingen af kandidater mangler ganske enkelt et vedtaget grundlag, som kun et årsmøde kan give! At Folkebevægelsen er 'nationalistisk' er noget ubegrundet sludder! Folkebevægelsen er derimod udtryk for et kvalificeret tværpolitisk samarbejde, som Enhedslisten har valgt at stå udenfor. Jeg troede socialister gik ind for en bred folkelig modstand og organisering? Internationalisme set i en EU-sammenhæng er en umulighed pga. Romtraktatens indbyggede begrænsninger. Internationalisme kan kun en selvstændig nation/enhed udføre. Verden er større end EU!

Medlemstal

Enhedslisten havde den
13. september 9.065 medlemmer.

Miljø-digt

Birgit Kloppenborg Madsen,
Amager Øst

Vi flottes os med rejser og
mæsker os derved.
Vi flyver så vi dejser og
evigt blir' vi ved.

Vi kører så det fyger
fra hjulene det ryger.
Udstødningen gir' mange
CO 2 kæder så lange.

På lander er der prutter
fra kørerne de futter.
Nitrat i mange bække,
bejdsset korn i sække.

Møde i Enhedslistens Kulturudvalg

23. september kl. 11-17.

"Bastionen", Nørrevoldgade 63, Nyborg

Væsentligste punkt på dagsordenen er færdiggørelse af revisionen af Enhedslistens kulturpolitikfolder. Udkast til den nye kulturpjece ligger på kultur.enhedslisten.dk.

Alle medlemmer af Enhedslisten er velkomne. Husk, at der er rejsegodtgørelse efter gældende regler. Tilmelding sendes på mail til bo@basboll.dk, tlf. 40 177 177.

Studiestræde søger vicevært

Vicevært søges til ejendommen Studiestræde 24. En vicevært, der også kan bidrage positivt til det imødekommende og venlige miljø i ejendommen.

Arbejdsopgaver: Rengøring af trapper, mødelokale og toiletter i stueetagen, renholdelse af gård og fortov samt organisering af affaldshåndtering. Desuden små og store opgaver med service og kontakt til lejere og håndværkere i samarbejde med ejendommens administrator og bestyrelse. Der kan efter aftale blive tale om ekstraopgaver i forbindelse med fra- og tilflytning af lejere. Arbejdstiden kan aftales fleksibelt, så det passer bedst muligt i forhold til den ansattes øvrige aktiviteter. Stillingens omfang er på 30 timer om måneden, dvs. ca. 7 timer per uge. Løn- og arbejdsvilkår efter overenskomst på området.

Ansøgningsfrist: 26. september kl. 12.

Tiltrædelse: 1. oktober eller snarest muligt derefter.

Ejendommen ejes af "Den almennyttige fond af 15. september 1968", og blandt lejerne er ud over Enhedslisten og SUF en række andre foreninger og organisationer, samt flere kommercielle lejemål.

Yderligere oplysninger: Helge Bo Jensen (formand for bestyrelsen), tlf. 61621679.

KULTURSTAFETTEN:

Foto: TJ Dragotta, unsplash.com

AVANTGARDEJAZZ ER FRIGØRENDE

Kunstnerisk jazz er – som alt god kunst – revolutionær.

Ole Wugge Christiansen, Amager Øst

Jeg tilbragte i år min sommerferie i New York. Vandrede byen tynd og besøgte kunstmuseer og jazzspillesteder. Især museernes samlinger var imponerende. Musikalsk var udbyttet mere begrænset. To koncerter var eminente, de øvrige middelmådige.

Men det var fantastisk at snuse til ikoniske, berømte spillesteder og stemningen i en anden bykultur: Jazz virker i New York langt mere folkeligt funderet end i Europa, mindre tynget af alvor og mere åben for liv, humor og input fra publikum.

Jazzkulturen i Europa er mere finkulturel. Måske fordi (især) moderne jazz tit stimulerer samme æstetiske nydelse som fornøjelsen i at høre et fuldklingende klassisk orkester. Man skal lytte intenst for at få fuldt udbytte.

Bindingen til finkultur er ærgerlig. For jazzten vokset frem som folkelig musik – mange gange med stærke bånd til bevægelser, der sætter selvrespekt og borgerrettigheder på den politisk-ideologiske dagsorden. Og god jazz er folkelig, når den swinger – den stimulerer ikke kun ørerne, hele kroppen inviteres ind i musikken.

Kunstnerisk jazz er – som alt god kunst – revolutionær: Eksperimenterende jazz søger at skabe øreåbnende oplevelser ved at bryde med harmoniske og rytmiske konventioner. Den åbner på den måde for udvidelse af menneskers nydelse og udtryksmuligheder. Avantgardejazz kan i den forstand være bevidsthedsudvidende. Den løsriver sig fra gamle vænner, vender logik og tvang på hovedet, stimulerer lytterens kreative medlytten – og er tit hamrende sjov.

Kort sagt: Avantgardejazz er frigørende. Også selvom vi er et mindretal, der holder af den.

I næste nummer af Rød+Grøn løber Lene Vestergård videre med "Kulturstafetten".

NY I ENHEDSLISTEN

» Det, der fik mig til at blive medlem, var specielt to ting: For det første Ghettoplanen, hvor jeg som lejer skulle betale for at ødelægge andre folks liv. For det andet den generelle holdning til flygtninge, specielt idéen om, at du kunne få 1.000 kr. for at glemme dine børn i en krigszone. Det var nok. Desuden, da jeg er fagligt engageret, var Enhedslistens faglige arbejde også særdeles interessant.«

Mads Kofoed, Holbæk, næstformand for Dansk Metal Fjordbyerne

PurePrint® by KLS – Produceret 100 % bionedbrydeligt af KLS Grafisk Hus A/S

EU-artikler er støttet af Europa-Nævnet.